

GŁOS

KATOLICKI VOIX CATHOLIQUE

Nr 37/2015 (2607) Rok LVII. 25.10.2015

25 października...

Wybory!

TYGODNIK POLSKI ZA GRANICĄ
HEBDOMADAIRE DE L'EMIGRATION POLONAISE

1,55 €

Fot. Tadeusz Różycki

Dwujęzyczny

Kalendarz Głosu Katolickiego Calendrier de la Voix Catholique

POLSKA MISJA
KATOLICKA
we Francji

Kalendarz Głosu Katolickiego
Calendrier de la Voix Catholique

2016

„Chrzest Polski”, Jan Matejko

1050^{lecie}
CHRZTU
POLSKI

(LES 1050 ANS DU BAPTÊME DE LA POLOGNE)

**Niedroga francusko-polska
firma pogrzebowa**
Tel./fax 02 31 85 23 66
mówimy po polsku i po francusku
josefa.bazincourt@gmx.fr
POMPES FUNEBRES POLONIA
ASSISTANCE INTERNATIONALE

SAMI SWOJI
polskie sklepy spożywcze!
93600 AULNAY SOUS BOIS
23, AV. ANATOLE FRANCE
TEL. 01 72 51 62 00
94200 IVRY SUR SEINE
44, RUE LENINE
TEL. 01 70 25 46 62
e-mail: sami.swozi@onet.pl

Janosik
SINDBAD
Wycieczki z Francji do ponad
200 miast w Polsce!
Rezerwacja telefoniczna:
01 40 20 00 80
01 44 69 30 80

CENTRUM
STOMATOLOGICZNE
PRONY
91, rue de Prony
75017 Paris
01 44 29 79 89
info - umd@prony.fr
Mówimy po polsku

KAROUNA
Tel. 01 40 15 09 09

W Kalendarzu znajdziesz także jego
wersję kieszonkową (do wycięcia)!

KUPON ZAMÓWIENIA KALENDARZA

Proszę o przestanie mi polsko-francuskiego kalendarza „Głosu Katolickiego” na 2016 rok

Ilość egzemplarzy: _____ w cenie po **4,20 €** (z przesyłką **4,70 €**). RAZEM _____ €

Imię i nazwisko: _____

Telefon: _____

Adres: _____

Dołączam czek (dla „Voix Catholique”) gotówkę

Telegram - na Wybory

Bo w naszej polskiej Ojczyźnie, nad Wisłą, i w sercach Emigrantów, kończy się, nareszcie, kampania wyborcza. Ta merytoryczna, choć i emocjonalna, wynikająca z troski o Kraj nasz i wiarę lub i ta... brudna, zabiegana głównie o własne interesiki, i kompleksy. Te różne spoty i spory ideologiczne w telewizorze, i licytacje obietnicami, i manipulacje obcych nam, a chytrych, lisich wręcz mediów. I wojna na gesty, wojna słowa, wojna domowa... - jak w piosence ze starego serialu, z innej epoki. Teraz zapada jeszcze ustawowa chwila ciszy... nad tą urną wyborczą, i wyciszenie - na taszkę patriotycznej rozważki, może i opamiętania, bez zaciętrzerwień. I nareszcie zacznie się godzina prawdy... Prawdy, jeżeli tylko i tym razem - jak w maju, podczas wyborów prezydenckich - konsekwentnie dopilnujemy, żeby nie było żadnych „cudów” przy urnach, żeby żadni „poprawiacze demokracji” i niekompetentne, a wysokie Komisje państwowe nie wypuścili Narodu na manowce na kolejne lata. To wówczas damy radę. Damy radę... żeby Polska była Polską. Ojczyznę ze swoją nieporównywalną tożsamością - europejską i narodową, z przywiązaniem do chrześcijańskiego dziedzictwa cywilizacyjnego i dumną z ojczyznę dziejów. Niepokorną wobec narzucających nam obcość i wywyższających naszą ziemi. A jednocześnie nowoczesną i nowatorską, mądrą i solidarną, tą naszą Solidarnością lat 80-tych. Polską wierną i lojalną wobec przyjaciół, za wolność - waszą i naszą. Tylko tyle i aż tyle! A potem zaczną się po-wyborcze schody, oby ku górze i naprzód. PO.

- UWAGA! BO JAK CIĘ ZŁAPIĄ NA
NIEPRZESTRZEŻENIU CISZY
WYBORCZEJ TO BĘDZIEMY MUSIELI
IŚĆ GŁOSOWAĆ NA PLATFORMĘ...

rys. Leszek Biernacki

W NUMERZE MIĘDZY INNYMI:

- | Wiara cudem ufności po ciemku – str. 4
- | Islam ante portas? – str. 6
- | Prezydent RP na celowniku – str. 8
- | Zdrastwuj Syria – tu mówi Putin – str. 9
- | La fin de la récréation – str. 11

W zgodzie z własnym sumieniem

Komunikat Konferencji Episkopatu Polski w związku z wyborami parlamentarnymi 25 października 2015 r.

Ojciec Święty Franciszek w adhortacji *Evangelii Gaudium* przypomina, że „odpowiedzialne obywatelstwo jest cnotą, a uczestnictwo w życiu politycznym jest obowiązkiem moralnym” (220). A zatem każdy obywatel – wierzący w szczególności – ma prawo i obowiązek uczestniczenia w obecnych wyborach parlamentarnych w Polsce.

Pamiętajmy jednak, że „Kościół mocą swej misji oraz zgodnie ze swą istotą nie powinien wiązać się” z żadną partią lub „systemem politycznym, gospodarczym czy społecznym” oraz że „właściwe postępowanie, jakie Chrystus powierzył swemu Kościołowi, nie ma charakteru politycznego, gospodarczego czy społecznego” (*Gaudium et spes*, 42).

Zachęcamy więc każdego z wiernych do głosowania w zgodzie z własnym sumieniem, wrażliwym na dobro wspólne i stojącym na straży życia każdego człowieka od poczęcia do naturalnej śmierci. □

Wszystkich wiernych prosimy o modlitwę w intencji naszej Ojczyzny.

Pasterze Kościoła katolickiego w Polsce

ZAPRENUMERUJ „GŁOS KATOLICKI”

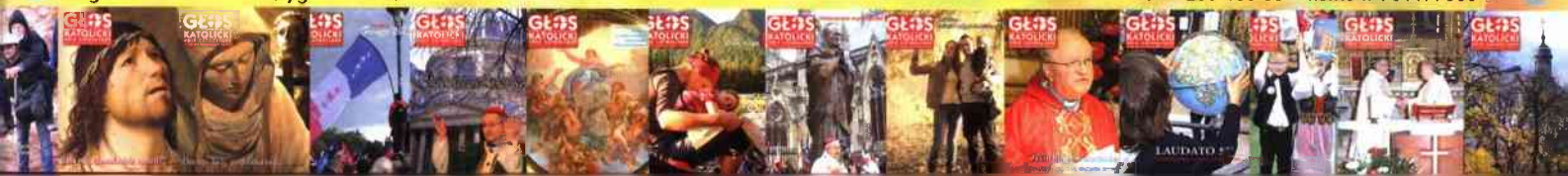
W prenumeracie będziesz otrzymywał „Głos...” bezpośrednio do domu wcześniej i taniej.

Imię i nazwisko: _____ Rok (56,60€) Pół roku (30,30€) Miesiąc (5€)
 Adres: _____ Przyjaciele „Głosu...” (69,60€) PDF/e-mail (49,90€)

Telefon: _____ Zaznacz tutaj jeśli jest to Twoja pierwsza prenumerata i wygraj 2 dodatkowe darmowe miesiące abonamentu!

Czeki prosimy wystawiać na:
 Głos Katolicki – Voix Catholique
 263 bis, rue St-Honoré, 75001 Paris;

Konto we Francji: CCP 12 777 08 U Paris – Voix Catholique/Głos Katolicki
 Prenumerata w Belgii: ks. B. Dejneka – rue Jourdan 80, 1060 Bruxelles – CCP 000-1637856-11
 w Niemczech: Głos Katolicki – Commerzbank Hannover – BLZ 250 400 66 – konto n°791177900

LITURGIA SŁOWA

30 Niedziela zwykła Rok B

PIERWSZE CZYTANIE

Jr 31, 7-9

Czytanie z Księgi proroka Jeremiasza

To mówi Pan: „Wykrzykujcie radośnie na cześć Jakuba, weselcie się pierwszym wśród narodów. Głoście, wychwalajcie i mówcie: « Pan wybawił swój lud, Resztę Izraela ». Oto sprowadzę ich z ziemi północnej i zgromadzę ich z krańców ziemi. Są wśród nich niewidomi i dotknięci kalectwem, kobieta brzemienna wraz z położnicą; powracają wielką gromadą. Oto wyszli z płaczem, lecz wśród pociech ich przyprowadzę. Przewiodę ich do strumienia wody równą drogą, nie potkną się na niej. Jestem bowiem ojcem dla Izraela, a Efraim jest moim synem pierworodnym”.

PSALM RESPONSORYJNY

Refren: Pan Bóg uczynił wielkie rzeczy dla nas.

DRUGIE CZYTANIE

Hbr 5,1-6

Czytanie z Listu do Hebrajczyków.

Każdy arcykapłan z ludzi brany, dla ludzi bywa ustanawiany

w sprawach odnoszących się do Boga, aby składał dary i ofiary za grzechy. Może on współczuć z tymi, którzy nie wiedzą i błądzą, ponieważ sam podlega słabościom. Powinien przeto jak za lud, tak i za samego siebie składać ofiary za grzechy. I nikt sam sobie nie bierze tej godności, lecz tylko ten, kto jest powołany przez Boga jak Aaron. Podobnie i Chrystus nie sam siebie okrył sławą przez to, iż stał się arcykapłanem, ale uczynił to Ten, który powiedział do Niego: „Ty jesteś moim Synem, Jam Cię dziś zrodził”, jak i w innym miejscu: „Tyś jest kapłanem na wieki na wzór Melchizedeka”.

EWANGELIA

Mk 10, 46-52

Słowa Ewangelii wg św. Marka

Gdy Jezus razem z uczniami i sporym tłumem wychodził z Jerycha, niewidomy żebrak Bartymeusz, syn Tymeusza, siedział przy drodze. Ten słysząc, że to jest Jezus z Nazaretu, zaczął wołać: „Jezusie, Synu Dawida, ulituj się nade mną”. Wielu nastawało na niego, żeby umilkł. Lecz on jeszcze głośniej wołał: „Synu Dawida, ulituj się nade mną”. Jezus przystanął i rzekł: „Zawołajcie go”. I przywołali niewidomego, mówiąc mu: „Bądź dobrej myśli, wstań, woła cię”. On zrzucił z siebie płaszcz, zerwał się i przyszedł do Jezusa. A Jezus przemówił do niego: „Co chcesz, abym ci uczynił?” Powiedział Mu niewidomy: „Rabbuni, żebym przejrzał”. Jezus mu rzekł: „Idź, twoja wiara cię uzdrowiła». Natychmiast przejrzał i szedł za Nim drogą”. □

Wiara cudem ufności po ciemku

Nieraz wydaje się nam, że aby wierzyć, wszystko musi być jasne. Nie wierzę – słyszymy – mam wątpliwości. Jak mam pojąć tajemnicę Trójcy Świętej, albo Komunii św.? Jak pogodzić bezsens ludzkiego życia z mądrością Boga? Dlaczego Bóg pozwala by na świecie trwały wojny, panoszyła się nienawiść? Dlaczego jest tyle cierpienia?

Ks. Jan Twardowski w jednym z rozważań pisał: „Wiara byłaby niepotrzebna, gdyby wszystko było jasne. W niebie nikt nie potrzebuje wierzyć. W niebie każdy widzi. Wiara jest cudem ufności po ciemku”.

Teksty czytań przybliżają nam dobroć i bliskość Pana Boga. Naród wybrany, który sprzeniewierzał się Bogu, buntował się, zabijał proroków, był „twardego karku”, a jednak Bóg, mimo że karał go, że rozproszył go po krańcach ziemi, skazał na doświadczenie niewoli – nie pozwolił mu zginąć. Oślepioną resztkę Izraela Bóg sprowadza wśród pociech, nie daje się jej już nawet potknąć, gdyż „jest Ojcem – a naród jest Jego synem pierworodnym”. Wielka tajemnica stałego przebaczenia i litowania się Boga nad niepoprawnym człowiekiem. Po ludzku patrząc, Bóg już dawno powinien „stracić cierpliwość”, przestać się litować, tymczasem – nie. No, bo jak tu nie mieć wiary w poprawę własnego dziecka. Rodzice, ojciec – zawsze weźmie w

ramiona, postawi na nogi, pomoże.

Ewangelia natomiast stawia przed nami postać Bartymeusza. Jest on uparty, narzuca się, krzyczy tylko po to, by zainteresować sobą przechodzącego Jezusa. Zapewne idący obok niego ludzie odczuwają niedelikatność jego zachowania, uciszają go. Jezus słysząc prośbę wołającego ślepcę: „Jezusie, Synu Dawida, ulituj się nade mną”, słyszy wyznanie wiary w oczekiwanego Mesjasza. Bartymeusz wierzył zanim doświadczył na sobie cudu. Wierzył po ciemku, z zamkniętymi oczami, kiedy otaczała go zupełna ciemność.

Misją Jezusa było przyjęcie po to, by ratować to, co zginęło, by obdarzać wzrokiem, bo to On jest odbłaskiem Ojca, Jego obrazem. Modlitwa Bartymeusza była wotaniem udręczonego serca, a przecież Bóg przychodzi do tych, którzy Go autentycznie pragną. W sercu Bartymeusza powstała nadzieja i z głębi tej nadziei wołał, nie zwracając uwagi na naciski z zewnątrz. Jezus przechodząc, widział niewidomego żebraka. Być może podobnych biedaków było wielu. Mógł ich wszystkich uzdrowić, ale tego nie zrobił sam z siebie. Chciał odpowiedzieć na pragnienie ludzkiego serca. W Katechizmie Kościoła Katolickiego czytamy piękne stwierdzenie św. Augustyna, dotyczące modlitwy, że: „Bóg pragnie, abyśmy Go pragnęli” (KKK 2560). Jedynie modlitwa wyptywająca z głębi serca zasługuje w oczach Bożych na wysłuchanie.

Kto uwierzył i poszedł za Jezusem, ten naśladuje swojego Mistrza w spojrzeniu na ludzi i na całą świat. Taki przykład i zachętę

wspaniałego spojrzenia na potrzebującego pomocy człowieka dawał nam św. Jan Paweł II. Patrzymy, więc na świat po bożemu, z miłością i miłosierdziem, szukajmy ludzi zebranych o miłość, gdyż bez wiary nie wystarczą najlepsze okulary. Aby lepiej widzieć, trzeba głębiej wierzyć, gdyż ślepy i potrzebującym pomocy jest każdy człowiek. Sami, gdy zrobimy coś złego, często zarzucamy sobie ślepotę mówiąc: „gdzie ja miałem oczy”, „dlaczego takie głupstwa czynię” – tego rodzaju określenia słyszymy wokół. Człowiek potrzebuje pełnego miłości, bliskiego nam Ojca i Jego działania, które by naszą ślepotę w porę usuwało i leczyło. Potrzebujemy kogoś jak Ojciec, który zna naprzód nasze słabości i wie jak im zapobiegać.

W każdą niedzielę idąc na Eucharystię, chcemy czy nie chcemy, wybieramy drogę Bartymeusza, ponieważ Msza św. to szczególnie czas oglądania świętych znaków. Bierzymy w niej udział także postępując się wzrokiem. Patrzymy na patenę i kielich, by razem z chlebem i winem ofiarować Bogu siebie, na nowo przejrzeć i iść za Jezusem. Przeżywamy szczęście, gdy w czasie podniesienia i Komunii św. możemy oglądać konsekrowaną Hostię. Nasze serca i oczy powinny być pełne miłości. To wiara pozwala nam widzieć w świętych znakach wyzbawiającego nas ze ślepoty Chrystusa. Warto wówczas zadać sobie pytanie, jak używamy wzroku w czasie pobytu w kościele, na co patrzymy, gdzie wędruje nasza wyobraźnia? Niech Boże Słowo wzbudzi w nas pragnienie modlitwy, byśmy parząc na Bartymeusza mogli prosić: „Panie Boże, nie zabieraj mi światła moich oczu! Ale jeśli już taka jest Twoja wola, to zostaw mi przynajmniej światło umysłu. Jeśli zaś i tego chcesz mnie pozbawić, zostaw mi przynajmniej światło wiary”. □

ks. Zygmunt Jagiełto

foto: T. Różycki

Trwa Synod

Polscy biskupi o pierwszym etapie synodu.

Biskupi zakończyli obrady w ramach pierwszego etapu synodu. Omawiano zagrożenia i wyzwania, jakie stoją przed wspólną rodziną. Bp Jan Wątroba ma nadzieję, że punkty dokumentu posynodalnego dotyczące tego etapu zaakcentują przede wszystkim „piękno rodziny, która żyje zgodnie z Ewangelią i nauczaniem Kościoła”.

W zakończonym już etapie synodu omawiano pierwszą część dokumentu roboczego Instrumentum laboris. Mówiono o ostatecznym więzi wewnątrzrodziny, wynikających z postaw tworzących ją osób – tak małżonków, rodziców i dzieci. Następnie odniesiono się do kryzysu więzi w relacjach rodzinnych w kontekście Kościoła i społeczeństwa. W kontekście społecznym powstają nowe wyzwania jak „mutacje antropologiczne” będące próbami innego niż dotychczas spojrzenia na istotę człowieka a także zwracano uwagę na uwarunkowania socjo-kulturalne, ekonomiczne, polityczne i prawne dotyczące rodziny.

Jak zaznaczył abp Hoser z tych wszystkich problemów jednym z najważniejszych jest ekonomia, gdyż dotyczy ona wszystkich rodzin na całym świecie bez wyjątku. Przypomniał, że rodziny w większości krajów świata nie mogą zaspokoić swoich elementarnych potrzeb, nie mówiąc o dostępie do wyższych dóbr jak wykształcenie, dobrze płatna praca, aktywny udział w społeczeństwie, czy służba zdrowia.

Często też wskazywano na pozbawione prawie wszystkiego ogromne masy uchodźców. „Jest to olbrzymie wyzwanie dla utrzymania normalnego życia rodzinnego” – zaznaczył abp Hoser. Wskazał też na emigrację, która często prowadzi do rozpadu rodziny.

W drugim etapie przystąpiono do dyskusji nad tym, czym jest rodzina i czym powinna być, jakie są jej elementy konstytutywne i jaka jest jej misja. Abp Hoser zwrócił tu uwagę na wypowiedź arcybiskupa Paryża, kard. André Vingt-Trois, który przypomniał, że elementy wchodzące w zakres sakramentu małżeństwa są już zawarte w małżeństwie naturalnym, starotestamentalnym a „Jezus naukę tę odnowił i przypomniał oraz wydobyl na powierzchnię świadomości ludzkiej”. „Po dyskusjach, w drugim etapie synodu,

będziemy mogli powiedzieć jakie są stałe elementy ludzkiej rodziny” – zaznaczył abp Hoser.

Komentując pierwszy etap Synodu, bp Jan Wątroba zwrócił uwagę, że ojcowie synodalni zaapelowali, aby w końcowym dokumencie Synodu na początku zaakcentowano przede wszystkim piękno rodziny, która żyje zgodnie z Ewangelią i nauczaniem Kościoła. „Wielu mówców podkreślało, że mimo trudności i kryzysów wiele rodzin znajduje w sobie dość siły aby dzięki wierze je przetrwać i takich rodzin jest bardzo dużo” – powiedział bp Wątroba.

Podkreślano, że opis sytuacji i wyzwań stojących przed rodziną jest zbyt związany z kontekstem świata zachodniego a za mało uwzględnia się sytuację rodzin z innych kontynentów i kultur. Zgodnie podkreślano, że wyzwania stojące przed rodziną są rzeczywiście groźne, stąd m.in. wiele miejsca poświęcono ideologii gender.

Zwracano uwagę jak wielkim darem dla całego świata jest rodzina katolicka, gdyż ona jest przedmiotem największej troski Kościoła. „Trudności można pokonać przede wszystkim dzięki wierze i dlatego w drugim etapie synodu spojrzymy na rodzinę w perspektywie Stwórcy. Pierwszy etap dotyczył tematyki, jak widzimy rodzinę a teraz przyszedł etap pokazania, jak powinna wyglądać rodzina w świetle Objawienia. Trzeci etap będzie poświęcony, jak możemy działać na rzecz rodziny” – powiedział bp Wątroba. □

tom (KAI/SalveTV Rzym) | Rzym

WARSZAWA | 25 lat temu, 10 października 1990 r. została reaktywowana Caritas Polska, jako duszpasterska instytucja charytatywna Kościoła Katolickiego w Polsce, nawiązująca w swojej działalności do tradycji Caritas sprzed 1950 r. 25 lat później, 10 października 2015 r. w Teatrze Polskim odbyła się uroczysta, ekumeniczna gala Ubi Caritas, podczas której wspomniana była historia ćwierćwiecza działań na rzecz pomocy osobom potrzebującym w Polsce i za granicą. Podczas gali wręczono nagrody Ubi Caritas – statuetki św. Siostry Faustyny Kowalskiej, która zainicjowała w Polsce i na świecie kult Miłosierdzia Bożego. Obecni byli przedstawiciele Caritas Diecezjalnych, przyjaciele z bratnich organizacji, prawostawnej Eleos i ewangelickiej Diakonii oraz liczni reprezentanci instytucji kościelnych i państwowych.

WATYKAN | Po pierwszych kongregacjach generalnych najpopularniejszym uczestnikiem synodu jest Włoch Davide Paloni. Ma... cztery miesiące i do auli synodalnej przybywa w towarzystwie swych rodziców Masima i Patrizii. Jak na niemowlaka Davide wykazywał się niebywałym wręcz spokojem. Davide ma jedenaścioro rodzeństwa. Wszyscy

mieszkają w Holandii w Maastricht, gdzie jego rodzice są misjonarzami Drogi Neokatechumenalnej. Na Synodzie o Rodzinie byli jednym z dwóch włoskich małżeństw uczestniczących w obradach, jako audytorzy.

RZYM | Z okazji Roku Życia Konsekrowanego do Rzymu przybyły zakonnice postępujące wśród polskich emigrantów, w sumie ok. 60 sióstr. Pielgrzymka trwała cztery dni. W jej programie znalazło się sympozjum o postudze wśród Polonii. Siostry uczestniczyły w Eucharystii, którą przy grobie św. Jana Pawła II odprawił kard. Zenon Grocholewski. Duchową opiekę nad pielgrzymką sprawował bp Wiesław Lechowicz, Delegat Konferencji Episkopatu ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej.

GDĄŃSK | Sąd Okręgowy w Gdańsku odstąpił w czwartek od wymierzenia kary 18-letniej, skazanej przez sąd niższej instancji na miesiąc ograniczenia wolności i 20 godzin prac społecznych za to, że podczas odczytu sztuki „Golgota Picnic” rozpyliła cuchnącą substancję. W uzasadnieniu wyroku sędzia Albrecht podkreśliła, że wymierzona w maju 2015 r. przez Sąd Rejonowy w Gdańsku kara, od której Kotakowska się odwołała,

„razi swoją surowością”. „Dlatego też sąd okręgowy odstąpił od wymierzenia kary, mając na uwadze przede wszystkim motyw i pobudki działania obwinionej, której zamiarem było przerwanie odczytywania scenariusza – który w jej ocenie oraz innych przeciwników wydarzenia – zawierał treści wulgarne, pornograficzne i naruszał uczucia religijne” – wyjaśniła sędzia.

JASNA GÓRA | 20 tysięcy młodych modliło się za rodzinę. W łączności z papieżem Franciszkiem i uczestnikami Synodu Biskupów o rodzinie, na Jasnej Górze odbyła się 15. Pielgrzymka Rodziny Szkół Jana Pawła II. Hasłem zjazdu były słowa: „Jan Paweł II – patron rodziny”. Bp Henryk Tomasik z Radomia, duchowy opiekun Rodziny Szkół Jana Pawła II, wezwał w homilii nie tylko do wstąpienia się w słowa tego papieża rodziny, który mówił o miłości i odpowiedzialności. „Tu, na Jasnej Górze, święty Jan Paweł II, nasz patron, mówi do młodzieży: każde życie charakteryzuje się i określa przez wewnętrzny kształt miłości. Powiedz mi, jaka jest twoja miłość a powiem ci, kim jesteś” – przypomniał biskup radomski. □

Islam ante portas?

Jan Engelgard

W Polsce na najnowszej liście bestsellerów pierwsze miejsce zajmuje powieść francuskiego autora Michela Houellebecq'a „Uległość”. Popularność tej książki we Francji jest zrozumiała, ale w Polsce...

To bez wątpienia dowód, że temat imigracji z krajów muzułmańskich i ewentualnego pojawienia się dużej liczby uchodźców nad Wisłą stał się u nas tematem bardzo gorącym. Podczas demonstracji antyimigranckich wyszło na ulice tysiące ludzi, dawno w tak dużej liczbie nie widzianych.

Ktoś powie, że to swego rodzaju fenomen – przecież w Polsce zamieszkują śladowe ilości muzułmanów, daleko nam do sytuacji, w jakiej znajduje się Francja czy Niemcy. A jednak temat ten wywołał takie poruszenie, zresztą nie tylko u nas, na Węgrzech, Słowacji i w Czechach nastroje były i są podobne. Elity tzw. starej Europy przyjęły wieści z Europy Środkowej z nieskrywanym gniewem. Padły zarzuty najcięższego kalibru – Węgry Viktora Orbana tradycyjnie dostały najdotkliwiej, ale nie lepiej potraktowano Czechy i Polskę. Ten brak zrozumienia dla nastrojów w naszej części Europy świadczy tylko o

jednym – kraje dawnego bloku wschodniego, narody w nich zamieszkujące – postrzegają wiele kluczowych spraw zupełnie inaczej niż to ma miejsce na Zachodzie.

Czy strach Polaków przed imigracją jest zasadny? Myślę, że bierze się on z obserwacji jakiej dokonują nasi rodacy tak często jeżdżący na zachód Starego Kontynentu. Polacy chętnie pracują w takich krajach, jak Niemcy, Wielka Brytania, Norwegia czy Irlandia, wiedzą o tych krajach sporo, zachwycają się nimi, lubią je – ale jednocześnie nie mogą zrozumieć dlaczego władze tych państw tolerują u siebie setki tysięcy nielegalnych imigrantów, dlaczego płacą im zasiłki za nic nie robienie, dlaczego pętają opinię publiczną żelaznym ściąskiem poprawności politycznej?

Polak jest krnąbrny, nie lubi, kiedy zamyka mu się usta. Generalnie w Kraju panuje opinia, że masowa imigracja, tzw. multi-kulti – to zjawisko groźne i niebez-

pieczne. Polacy nie wierzą w to, że jest to „ubogacenie” Europy, jej przyszłość i nadzieja. Chcieliby, żeby nasz kraj nie znalazł się w takiej samej sytuacji. Nie spotkałem u nas nikogo, kto przebywając czy mieszkając na Zachodzie pozytywnie wypowiadałby się o masowej imigracji z krajów muzułmańskich. Tak myślą, choć głośno tego nie powiedzą – nawet ludzie o przekonaniach lewicowych i liberalnych. Nie jest to tylko przejaw – jak to określają media – „ksenofobii” czy „braku wiedzy” – to jest tęsknota za tą Europą, za jaką przez lata ludzie w Polsce marzyli.

Panuje u nas powszechne przekonanie, że „Europa się kończy”, może jeszcze nie ekonomicznie, ale duchowo. Jedynymi ideami, jakie płyną do nas z Zachodu są gender, kult mniejszości seksualnych, obłądana walka z tradycyjną rodziną i dekadencja. Widać to także po produktach kultury zachodniej, głównie filmowej. Negatywna reakcja na te zjawiska jest u nas powszechna, mimo że większa część mediów i tzw. elity polityczne robią wszystko, żeby przekonać Polaków do dobrodziejstw „nowej cywilizacji zachodniej”. Było to widoczne przy okazji dyskusji, jaka

Z KRAJU

- 16 października na Wiejskiej obchodzono rocznicę wyboru Karola Wojtyły na papieża. Do Sejmu wprowadzono relikwie Jana Pawła II, a kapsułka z Jego krwią na stałe trafiła do kaplicy sejmowej.
- Kryzys migracyjny to problem całej UE, a nie poszczególnych państw – ocenił prezydent Andrzej Duda na szczycie V4 na Węgrzech. Wg prezydenta konieczne jest wypracowanie skutecznej polityki UE w tym zakresie, obejmującej ochronę granic zewnętrznych. A. Duda brał udział w konferencji szefów państw Grupy Wyszehradzkiej w Balatonfured. Polski prezydent powiedział, że cieszy go fakt, iż między szefami państw V4 nie było istotnych rozbieżności, jeśli chodzi o ochronę klimatu, migrantów i bezpieczeństwo energetyczne, m.in. w sprawie gazociągu Nord Stream 2.
- Trzydniową wizytę w Iranie składał marszałek Senatu B. Borusewicz. Jej celem były spotkania z najwyższymi władzami w Teheranie oraz tworzenie dobrego klimatu dla polskich biznesmenów.
- Wyjazdowe posiedzenia rządu kosztowały samą tylko Kancelarię Premiera łącznie ok. 200 tys. zł. Spętniały przy tym rolę przede wszystkim wyborczej kampanii. Pełna wycena rządowych przedwyborczych podróży, która uwzględniła wszystkie dodatkowe koszty, nie istnieje.
- W sondażu Millward Brown przed wyborami parlamentarnymi Prawo i Sprawiedliwość powiększyło przewagę nad Platformą Obywatelską do 16 punktów procentowych. Na PiS głosować zamierzają 35 proc. ankietowanych, a PO popierało 19 proc. Powyżej progu wyborczego znalazły się również Zjednoczona Lewica (11 proc.), Nowoczesna Ryszarda Petru (8 proc.), Ruch Kukiz'15 (5 proc.)

oraz Polskie Stronnictwo Ludowe (5 proc.). Blisko progu z 4 proc. był KORWIN. Wg TNS Polska: PiS miało poparcie 36 proc., PO – 24 proc, a do parlamentu weszłoby jeszcze tylko ugrupowanie Kukiz'15 z poparciem 6 proc.

- Ostatnim projektem, który PO lansowała w tej kadencji Sejmu była ustawa o... płci. Weto prezydenta ten pomysł zatrzymało. Dwudniowe posiedzenie było 102. i ostatnim w VII kadencji Sejmu. Postów w parlamencie zobaczymy ponownie, już w nowym składzie, dopiero w listopadzie.
- O kolejne pół roku – do 10 kwietnia 2016 r. – zostało przedłużone śledztwo dotyczące katastrofy smoleńskiej. Prokuratorzy zwrócili się do ABW o dodatkową opinię fonoskopijną rozmów na wieży lotniska. Dotychczas polscy prokuratorzy w śledztwie dotyczącym katastrofy Tu-154 skierowali do Rosji 27 wniosków o pomoc prawną. Prokuratura wojskowa nadal oczekuje na realizację części postulatów z tych wniosków. Chodzi głównie o zwrotu wraku samolotu Tu-154 oraz oryginalnych rejestratorów lotu i innych urządzeń pokładowych.
- Rząd rozpocznie wreszcie po wielu miesiącach program wsparcia Polaków w Mariupolu w Donbasie na Ukrainie, gdzie od kilkunastu miesięcy trwa konflikt zbrojny między wspomaganymi przez Rosję rebeliantami a siłami armii rządowej. MSW i MSZ tak długo zwlekały, bo jak przekonywał szef MSZ Grzegorz Schetyna, „sprawa była skomplikowana”.
- Prokuratura wszczęła śledztwo ws. kradzieży z Kancelarii Prezydenta RP obrazu „Gęsiarka”, innego obrazu, rzeźby oraz mini-wieży stereo.
- Oficer polskiego kontrwywiadu został skazany na 6 lat więzienia za szpiegostwo. Sąd uznał, że

ujawniał tajemnice białoruskiej agentce, z którą miał romans. Został zatrzymany przez swoich kolegów z ABW w lutym 2008 r.

- Pedro Pereira da Silva, dyrektor operacyjny Grupy Jerónimo Martins i szef Biedronki, w sierpniu odebrał Krzyż Kawalerski Orderu Zasługi RP. MSZ informuje, że ceremonia miała „charakter kameralny i prywatny”. Wyjaśnia to umizgi premier Kopacz pod adresem „Biedronki”?
- Casus Grodzkiej i Biedronia? W tych wyborach startuje rekordowa liczba jawnych gejów i lesbijek. Po ośmiu startuje z Partii Razem i ze Zjednoczonej Lewicy, dwóch z Nowoczesnej, a jeden z PO – Radomir Szumelda z Trójmiasta.
- Kilka tysięcy mundurowych brało udział w pikiecie pod Sejmem. Protestujący domagali się podwyżek płac zamrożonych w 2009 roku.
- Raport brytyjskiej firmy konsultingowej mówi, że ponad 70 proc. świetnie wykształconych Polaków, profesjonalistów z największych światowych korporacji chce zostać na Wyspach i tam kontynuować karierę. 9 na 10 osób decyzji wyjazdu nie żatuje i twierdzi, że był to słuszny krok. Z badania wynika też, że 77 proc. polskich studentów deklaruje, iż chcieliby wrócić do Polski w perspektywie 4-7 lat.
- W jednym z wrocławskich szpitali na najbliższą wizytę do specjalisty trzeba czekać 14 lat! 2029 rok – to najbliższy termin na zabieg endoprotezy kolana refundowanej przez NFZ.
- Córka premier Kopacz zadeklarowała, że w przypadku wygranej PiS wyjedzie z kraju. Satyryk Jan Pietrzak skomentował: „Córka pani premier powinna już teraz i zabrać swoją mamę”... □

toczyła się u nas na temat imigracji. Media nie rozpatrywały tej kwestii jako problemu humanitarnego, ale widziały go jako instrument zmiany „etnicznej” Polski, w Polskę „różnorodną i wielokulturową”, jako remedium na zakorzenioną rzekomo w Polakach ksenofobię i wrogość do „obcych”.

Kupując i czytając powieść „Uległość”, Polacy szukają odpowiedzi na pytanie – czym to się wszystko skończy? I autor tę odpowiedź daje. W kluczowym momencie powieści, bohater rozmawia z rektorem islamskiej już Sorbony, Belgiem Redigerem, też już mużulmaninem. Mówi on tak:

„Tamtą Europą, będącą szczytowym osiągnięciem ludzkiej cywilizacji, popętniła trwające kilka dekad samobójstwo – ciągnął ze smutkiem Rediger, – W całej Europie pojawiały się ruchy anarchoistyczne i nihilistyczne, wezwania do przemocy, negowanie jakichkolwiek zasad moralnych. Kilka lat później wszystko się zakończyło niepojętym szaleństwem Pierwszej Wojny Światowej. I Freud doskonale to rozumiał, podobnie jak Tomasz Mann: skoro dwa najbardziej rozwinięte, najbardziej cywilizowane narody świata, francuski

i niemiecki, mogły sobie zgotować tak bezsensowną rzeź, Europa jest już martwa. Tak więc spędziłem ten ostatni wieczór w barze hotelu Metropole aż do jego zamknięcia. Wróciłem do domu na piechotę, szedłem przez całą Brukselę, przez dzielnicę europejskich insty-

tucji, przez tę posępną, otoczoną slum-sami fortecę. Następnego dnia pojechałem spotkać się z pewnym imamem na lotnisku Zaventem. A dzień później, w Poniedziałek Wielkanocny, w obecności kilkunastu świadków wyrzekłem rytualną formułę konwersji na islam”. □

ZE ŚWIATA

Opr. B.D.

- Na Białorusi odbyły się wybory prezydenckie, w których startowało 4 kandydatów. Wygrał, zgodnie z oczekiwaniami urzędujący prezydent. Alaksandr Łukaszenka zdobył oficjalnie 83,49 proc. Kolejna na liście kandydatka, T. Karatkiewicz – 4,42%. W poprzednich wyborach na prezydenta głosowało niemal 80 proc. głosów.
- Białoruski Prezydent zaskoczył Moskwę, mówiąc, że nic nie wiadział na temat planów rozmieszczenia rosyjskiej bazy lotniczej na terenie Białorusi. „Nie potrzebujemy dzisiaj żadnej obcej bazy” – stwierdził Łukaszenko.
- W związku z napiętą sytuacją we wschodniej Europie, w Polsce i państwach bałtyckich stacjonować ma na stałe kilkaset żołnierzy NATO w ramach stałej obecności rotacyjnej.
- Czeska armia wysłała 650 żołnierzy w pobliże granicy z Austrią. Żołnierze mają pomagać policji w kontrolach na przejściach granicznych.
- Według wstępnych ocen do końca roku w Szwecji wniosek o azyl złoży 150 tys. osób. W ośrodkach tego kraju brakuje już miejsc.
- Rząd Bawarii wezwał władze RFN do ograniczenia napływu imigrantów i zagroził, że w przeciwnym razie skieruje do Trybunału Konstytucyjnego skargę przeciwko rządowi Merkel.
- W wyborach lokalnych w Wiedniu, traktowanych jako plebiscyt w sprawie polityki imigracyjnej rządu, lewica utrzymała się przy władzy. Socjaldemokraci (SPOe) zdobyli 39,4%, a Austriacka Partia Wolności (FPOe) – 32,3%.
- Święto państwowe KRL-D, czyli 70. rocznica założenia Partii Robotniczej przyniosła buńczuczne zapowiedzi Kim Dzong Una, że Północ „pokona w

- walce USA, jeżeli te rozpoczną wojnę”. Odbyła się też defilada pojazdów wojskowych, z których kilka budziło zdumienie. Chodzi o nowe pociski „Nodong”, które mogą być w stanie dolecieć nawet na 10 tys. km. Defilada pokazała także systemy rakiet balistycznych, oraz wyrzutnie oparte na sowieckich Scudach (Hwasong-5). Pjongjang demonstrował też nowe wyrzutnie pocisków (odpowiednik rosyjskich BM-30 używanych obecnie na Ukrainie).
- USA i Rosja wyraziły gotowość do rozmów w sprawie bezpieczeństwa misji bojowych ich samolotów nad Syrią.
- Analitycy wojskowości twierdzą, że Rosja w atakach na Syrię postępuje się nowymi raketami SS N30. Pociski użyte obecnie są w stanie przelecieć półtora tysiąca km przed dotarciem do celu.
- Syryjskie siły rządowe wspierane przez rosyjskie lotnictwo odbiły islamistom dwa strategicznie ważne miasta na zachodzie kraju.
- Na 2,2 miliarda dolarów oceniono fortunę Państwa Islamskiego (IS) Centrum Analiz Terroryzmu w Paryżu. Główne źródła jego dochodów to podatki ściągane od eksporterów ropy naftowej, cementu i zbóż oraz handel narkotykami, organami ludzkimi i kobietami.
- Rada Bezpieczeństwa ONZ zaapelowała o szybkie powołanie rządu jedności narodowej w Libii.
- Seria zamachów w Turcji, na trzy tygodnie przed wyborami, wywołata zamieszki społeczne. W zamachach zginęło 128 osób, a 160 zostało rannych.
- Francuski urząd ds. uchodźców (OFPRA) poinformował o przywróceniu dla Kosowa statusu „bezpiecznego kraju”. Oznacza to, że obywatele Kosowa mają obecnie nikłe szanse na uzyskanie we Francji azylu.

- David Cameron i jego gabinet opracowali czteropunktową listę żądań wobec UE. Wielka Brytania chce, by UE pozostała związkiem państw, a nie superpaństwem, chce swobody wobec przyjmowania euro i bezpieczeństwa dla funta, powstania systemu „czerwonej kartki”, czyli możliwości weta wobec niechcianych dyrektyw unijnych oraz takiej reorganizacji struktury unijnych, by 19 krajów będących w strefie euro nie mogło zdominować pozostałych 9, które poza tą strefą się znajdują.
- Kary grzywny wymierzył sąd w Mińsku grupie białoruskich opozycjonistów za zorganizowanie bez zezwolenia wiecu przeciwko planom rozmieszczenia na Białorusi rosyjskiej bazy wojskowej.
- Białoruska pisarka Swietłana Aleksijewicz otrzymała literacką Nagrodę Nobla. Urodziła się na Ukrainie, jest Białorusinką, ale pisze w języku rosyjskim.
- Tunezyjski Kwartet na rzecz Dialogu Narodowego został laureatem Pokojowej Nagrody Nobla. W skład Kwartetu wchodzi 4 organizacje: centrala związkowa UGTT (Powszechna Unia Pracy), Tunezyjska Konfederacja Przemysłu, Handlu i Rzemiosła (UTICA), Tunezyjska Liga Praw Człowieka oraz Tunezyjska Rada Adwokacka.
- W tragedii w Mekce we wrześniu tego roku, podczas dorocznej pielgrzymki (hadżdżu), zginęło ponad 1500 osób, a nie jak podawano w oficjalnym bilansie ujawnionym przez Arabię Saudyjską – 769.
- Według szacunków banku HSBC liczba chińskich turystów będzie systematycznie rosła. W 2024 roku spodziewany jest ruch na poziomie 242 mln osób wyjeżdżających za granicę. W ub. roku było ich 116 mln. □

Prezydent RP na celowniku

Piotr Legutko (Gość Niedzielny)

Prezydent Andrzej Duda od początku stawiał sobie za cel wzmocnienie polskiej wspólnoty. Na razie nie ma do tego sprzyjającego klimatu. Zwłaszcza w mediach.

Andrzej Duda od momentu zaprzysiężenia przyjmowany jest entuzjastycznie, bez względu na to, czy odwiedza polską prowincję, czy emigracyjne skupiska Polonii. Tygodnik „Polityka” poświęcił nawet okładkę narodzinom swoistego „kultu Dudy”.

O owocach jego podróży zagranicznych także polityczni rywale wyrażają się ciepło. Fenomenowi popularności prezydenta RP zdają się nie dostrzegać jedynie najważniejsze media. Wyczułone są za to na każdą plotkę i złośliwą publikację, która go dotyczy. Choć czas jest gorący, znajdują miejsce w serwisach, by owe publikacje nagłaśniać, brakuje natomiast w studiach telewizyjnych miejsca dla prezydenckich ministrów.

Zaczęto się 6 sierpnia. Sposób relacjonowania na kanale informacyjnym TVP całego dnia związanego z obejmowaniem urzędu przez Andrzeja Dudę zawierał już w pigułce wszystko to, z czym w kolejnych tygodniach mieliśmy do czynienia. Do recenzowania na gorąco prezydenckiego orędzia wybrano Janusza Palikota, do minimum udało się sprowadzić w obrazie i dźwięku spontaniczność, z jaką ludzie witali Andrzeja Dudę. Nie pokazano uroczystej Mszy św. inauguracyjnej, nie transmitowano na żywo przesłania abp. Stanisława Gądeckiego i abp. Wojciecha Polaka, za to wydarzeniem popołudnia uczyniono Mszę w intencji Bronisława Komorowskiego z kontrowersyjnymi przeprosinami.

Polityka informacyjna wobec nowego prezydenta sprowadza się do czterech punktów. Po pierwsze: tonować znamiona jego popularności, w myśl zasady „przyjdzie dużo, a pokazać trzeba mało”. Po drugie:

z wypowiedzi A. Dudy należy wybierać elementy kontrowersyjne. Po trzecie: tylko wokół nich budować informacje i zbierać komentarze. Po czwarte: powaga prezydenta musi być zrównoważona niepochlebnymi informacjami na jego temat.

Co ciekawe, ów schemat jest realizowany praktycznie we wszystkich stacjach, tak jakby uchodził za wzorzec dziennikarskiego obiektywizmu.

Czy przyzna się do Polski?

Główne przesłanie pierwszej zagranicznej wizyty prezydenta w Estonii (w rocznicę paktu Ribbentrop–Molotow) brzmiało: „Nie ma pokoju na świecie bez poszanowania prawa międzynarodowego”. Brzmiało, ale nie wybrzmiało, bo media – zgodnie z pkt. 2 – uznały, że A. Duda poleciał do Tallinna, by domagać się zmiany formatu rozmów w sprawie Ukrainy, choć wątek ten pojawił się jedynie w odpowiedzi na jedno z pytań dziennikarzy. Prezydent Poroszenko zapytany, co o tym sądzi, powiedział, że zmiany formatu nie potrzebuje i w TVN24 można było poinformować o „fiasku koncepcji Dudy”. Podobnie, tylko bardziej, obstawiono wizytę głowy państwa w Londynie. Widzowie serwisów informacyjnych mogli odnieść wrażenie, że prezydent poleciał tam, by zniechęcić Polaków do powrotu do kraju. „Duda: Nie wracajcie” – krzyczał także wielki tytuł w „Gazecie Wyborczej”. Równie dobrze można było oczywiście na czołówek wrzucić inne wypowiedziane tam słowa: „Uczynię wszystko, aby do Polski chcieli się wracać” (tak zrobiła m.in. TV Republika). I bardziej oddawałyby one sens przesłania A. Dudy do Polonii. Ten przypadek doskonale pokazuje, jak można manipulować wyrwywaniem zdań z kontekstu i narzucać odbiorcom taką, a nie inną interpretację wydarzenia.

W podobny sposób potraktowane zostały słowa prezydenta wypowiedziane w Berlinie o tym, że „Polska nie jest państwem sprawiedliwym dla swoich obywateli”. Wybite w relacjach jako „szokujące” i „skandaliczne”, przykryte pozytywnymi opiniami praktycznie wszystkich niemieckich mediów. A przecież ta wizyta przełamata ich sceptycyzm wobec prezydenta „eurosceptyka” i można o niej powiedzieć wszystko, tylko nie to, że była antyreklamą Polski. Zamiast tego w krajowych komentarzach obficie cytowano polityków prezydentowi niechętnych, łącznie z pytaniami w rodzaju „czy podczas kolejnej wizyty A. Duda w ogóle do Polski się przyzna”. Zarzut absurdalnie brzmiący, zwłaszcza w ustach kosmopolitycznego Ryszarda Petru.

Wielka ściema

Amerykańską wizytę prezydenta RP „Gazeta Wyborcza” podsumowała tytułem

„Duda – Obama, czyli wielka ściema”. Wiernie oddającym treść komentarza Mariusza Zawadzkiego, korespondenta z Nowego Jorku. Ale tym razem to organ „Polski racjonalnej” wyszedł przed szereg, bo trzeba było sporej ekwilibrystyki, by z ewidentnego dyplomatycznego sukcesu zrobić „ściemę”. Najszybciej wyczułi to... politycy PO. Wystąpienie Andrzeja Dudy w ONZ chwalili praktycznie wszyscy (poza liderką partii). Stałszy refleksiem wykazali się wydawcy głównego serwisu TVP, dla których nawet obecność Andrzeja Dudy przy stoliku numer 1, obok Bracka Obamy, nie była argumentem wystarczającym, by poświęcić wizycie więcej czasu antenowego. Tego samego dnia wyemitowano natomiast w publicznej telewizji obszerną rozmowę z Ewą Kopacz, której najsilniejszym przekazem było to, że „mamy prezydenta na pilota”, trzymanego w ręku szefa wszystkich szefów, czyli „Grzegorza Jarzyny ze Szczecina” (w domyśle – Jarostawa Kaczyńskiego).

To, że pani premier postępuje się kolokwialnym językiem i nie dla wszystkich czytelnymi grepsami, rodem ze starych polskich komedii, jest kwestią strategii wizerunkowej, jaką podpowiada jej Michał Kamiński. Niestety, w tę strategię wpisują się także wydawcy głównych serwisów informacyjnych, dla których ważniejsze od globalnego szczytu w Nowym Jorku jest spotkanie „pod ostoną nocą” Jarostawa Kaczyńskiego z Andrzejem Dudą wytopione przez tabloid. TVP (a także inne stacje) poświęciły owej „sensacji” obszerny materiał, pełen komentarzy i daleko idących wniosków. Brakło, niestety, podstawowych informacji, choćby takich, że do spotkania doszło po sobotniej premierze filmu „Pilecki” i nie w prywatnym mieszkaniu prezesa PiS, ale po sąsiedzku, w Instytucie Lecha Kaczyńskiego. Znow dziennikarze w nagonce na prezydenta okazali się bardziej gorliwi od poważnych polityków. „Nie ma co się emocjonować samym faktem spotkania, prezydent może spotykać się, z kim chce” – studził emocje w wywiadzie radiowym Tomasz Siemoniak, szef MON.

Wielki nieobecny

Kierująca biurem prasowym Kancelarii Prezydenta Katarzyna Adamiak-Sroczyńska uznała ostatnio, że ignorowanie Andrzeja Dudy w mediach publicznych wymaga jednak wyjaśnienia. Wstała do prezesów TVP i Polskiego Radia pisma z prośbą o przedstawienie kryteriów doboru gości w audycjach publicystycznych. – Chciałam po prostu wiedzieć, dlaczego, mimo dużej aktywności prezydenta, nie dostajemy żadnych zaproszeń – wyjaśnia. Odpowiedź była szybka i zdecydowana. „Stanowczo podkreślamy, że nie ma i nigdy nie było decyzji o rezygnacji z zapraszania przedstawicieli Kancelarii Prezydenta

Zdrastwuj Syria – tu mówi Putin

do programów publicystycznych” – czytamy w oświadczeniu rzecznika TVP, który publikacje sugerujące istnienie takiego zapisu określa jako „operujące nieprawdą i insynuacją”.

Katarzyna Adamiak-Sroczyńska jest zdziwiona zarówno gwałtownością reakcji, jak i sposobem jej podania. – To było czysto urzędowe zapytanie, na które formalnie odpowiedź dostaliśmy dopiero kilka dni po medialnych oświadczeniach – dodaje. Pismo było reakcją na nietypową sytuację, w której żaden z ministrów, a także sam prezydent RP nie mieli dotąd oficjalnych zaproszeń z TVP, a ich sporadyczne pojawienie się w programach publicystycznych było raczej wynikiem aktywności służb prasowych kancelarii niż inicjatywy wydawców.

TVP – jak zwykle w takich wypadkach – epatuje czasem antenowej obecności Andrzeja Dudy i jego ministrów. Nie dodając, że prezentowane dane minutowe dotyczą prawie w całości bezpośrednich relacji z uroczystości czy oficjalnych wystąpień w kanale Info. Polskie Radio z kolei wyjaśnia, że w trakcie kampanii wyborczej miejsca zwyczajowo zapraszanych przedstawicieli partii politycznych oddane zostały przedstawicielom partii politycznych. Znaczący to, że do końca października Andrzej Duda będzie musiał ustąpić w eterze miejsca partyjnym prezentacjom. I rzeczywiście, nie ma go w mediach publicznych, nawet gdy inauguruje rok akademicki w najstarszej polskiej uczelni.

Drapanie teflonu

Jak naprawdę odbierany jest przez opinię publiczną prezydent RP? Nawet w komentarzach mało życzliwych mu publicystów pojawia się już określenie „teflonowy”, oznaczające, że na razie nie bardzo udaje się przyczepianie mu jakiegokolwiek łatki. Najlepszym dowodem był pierwszy zmasowany atak medialny na prezydenta, przeprowadzony przez „Newsweek”, a dotyczący rozliczeń jego podróży poselskich sprzed lat. Został on nagłośniony przez wszystkie media elektroniczne, ale – jak to niestety coraz częściej się zdarza – bez jakiegokolwiek weryfikacji stawianych Andrzejowi Dudzie zarzutów. Żyjemy jednak w czasach internetu i mediów społecznościowych, gdzie publikacja z tygodnika Tomasa Lisa została szybko zweryfikowana – negatywnie. Ktoś się jeszcze przy tej okazji skompromitował – prokuratura, która wszczęła natychmiast postępowanie sprawdzające. I za chwilę podobne musiała wszcząć w sprawie podróży za poselskie diety Ewy Kopacz.

Oczywiście nie jest tak, że podobne publikacje pozostają bez śladu. Andrzej Duda wciąż jest przez bardzo wielu Polaków postrzegany jako polityk PiS, oceny dotyczą więc nie tyle jego działalności, co partyjnych konotacji. W ostatnim badaniu CBOS dobrze ocenia prezydenta 39 proc. badanych, źle 25 proc., natomiast 36 proc. ankietowanych nie miało opinii w tej kwestii. Są to zatem proporcje podobne do preferencji partyjnych: PiS–PO. Wpisywanie Andrzeja Dudy w bieżący spór wyborczy (co jest raczej nieuniknione) sprawia, że ta grupa niezdecydowanych topnieje, a oceny coraz mocniej się polaryzują. □

Francuzi długo się ociągali przed zaangażowaniem w konflikt syryjski. To tam są kwatery główne Państwa Islamskiego, a jednak Hollande i spółka, którzy w tym przypadku nie reprezentują socjalistów, lecz francuską rację stanu, uznali, że koalicję walczącą z dżihadem można wesprzeć, ale tylko w Iraku. Francja panicznie bała się interwencji w Syrii, mimo że islamizm nie zna granic.

Parzył chodził jak linoskoczek, na cienkiej linie. Nie chciał uderzyć w islamistów, mimo, że z nimi walczył, by w ten sposób nie wzmocnić reżimu Baszara al Asada, z którym też... walczył. Najgorsza jest koncepcja dwóch wrogów na tym samym polu bitwy. Nie wiadomo, czy to francuski wywiad podpowiedział Hollande'owi i spółce, że Rosjanie przemierzają się do ostrej akcji w Syrii, czy to jednak przewały w sztabie francuskim pewne względy natury polityczno-strategicznej, ale chyba to pierwsze miało większe znaczenie od tego drugiego. Chodziło o wpływ Rosjan na Bliskim Wschodzie, no i o to, kogo Moskwa będzie zwalczała. Francuzi w końcu uderzyli. Z siłą tuwimowskiej lokomotywy. Ociężała. Powoli. Francja się nadęła. Napuszyła. Zapowiedziała loty zwiadowcze i dopiero potem dwa razy „pacnęła” w obozy szkoleniowe dżihadu. Ponoć w obronie własnego bezpieczeństwa, bo tam mają się szkolić kamikadze przeznaczeni do zamachów terrorystycznych nad Sekwaną.

Tymczasem Rosjanie z charakterystyczną dla siebie werwą, krzyknęli „urrra!” i ruszyli nawałnicą lotniczą na Syrię. Skąd ta nagła zmiana rosyjskiej strategii? Moskwa miała wiele baz wojskowych na świecie, bo te pozwalają jej na kontrolę sytuacji w różnych zakątkach naszego globu, co bardzo dobrze wpływało na rosyjskie ego supermocarstwa. A do tego Rosjanie dążyli od zawsze – od Iwana Groźnego i Piotra Wielkiego, po Katarzynę i „cara” Putina.

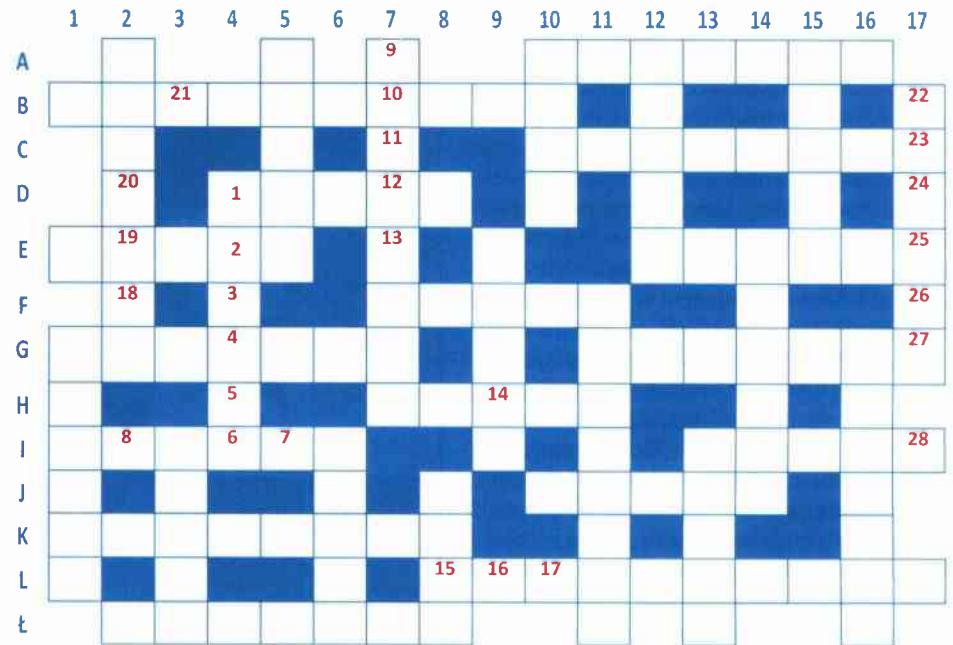
I za to tego ostatniego Rosjanie kochają. Bo Putin im przywrócił wiarę w to, że Rosja jest największą, bo ciągnącą się po kres horyzontu, potęgą na naszym globie. Bazy wojskowe w różnych zakątkach świata zdaniem Rosji były gwarancją jej bezpieczeństwa. To taka prawda jak to, że kolor czerwony to „moskiewski błękit”. Bo rosyjskie bazy wojskowe nie służą sprawom bezpieczeństwa, lecz zapewnieniu możliwości ekspansji i rosyjskiemu pragnieniu dominacji na świecie. Amerykanie też mają swoje bazy. Ale jeśli porówna się tę ledwo dyszącą, kuśtykającą, tę cztapiącą na kulach demokrację amerykańską z dyktaturą jaka panuje na Kremlu od wieków, to od razu widać, jak na dłoni, dlaczego to nie rosyjska lecz amerykańska baza służy pokojowi i to wbrew hordom lewaków, którzy jakoś nigdy nie protestowali przed bazami Kremla.

Rozpad Związku Radzieckiego i konieczność likwidacji baz wojskowych w komunistycznych krajach satelitarnych – to był policzek dla rosyjskiej dumy. Jedyna baza Moskwy na Morzu Śródziemnym jest... w Syrii. Stąd próba ratowania palącego się domu. A jedynym strażakiem jest reżim w Damaszku. Bo jak przyjdą islamiści, albo inna opozycyjna hotota to mogą powiedzieć Moskwie – wynocha do siebie.

Zagrywka Kremla ma także i inne oblicza. Zachód, poza Ameryką, którą stać na walnięcie ręką w stół, wobec Moskwy zawsze nieśmiało przestępuje z nogi na nogę. Prym w tym dzierży Europa. Ona zachowuje się jakby była ubogą krewną Kremla. Zahuniana. Zaktopotana. *ciąg dalszy na str. 12*

Poziomo: A-10. Niewielka tkanina dekoracyjna zawieszana na ścianach lub rozkładana na meblach. B-1. Wydarzenie tragiczne w skutkach. C-10. Osoba rozsiewająca plotki. D-4. Wystawa krajowa lub międzynarodowa dająca przegląd ekspozycji z różnych dziedzin produkcji (np. ... Poznańskie). E-1. Prowizoryczny budynek. E-12. Welocyped. F-7. Inaczej o stalaktycie. G-1. Zdrobniale o sarnach. G-11. Wykonywany przed skokiem. H-7. Likier kminkowy. I-1. Nie zawodowiec. I-13. Grupa ludzi wyróżniająca się pozytywnie lub uprzywilejowana w jakimś środowisku. J-10. Wytyczona droga do przebycia. K-1. Przedmiot lub znak graficzny symbolizujący jakieś pojęcie. L-8. Człowiek niezdarny, bez inicjatywy; niedotęga. Ł-2. W nich zęby.

Pionowo: 1-G. Marsz dla relaksu. 2-A. Usunięcie awarii, reperacja sprzętu. 3-I. Dynia, kawon. 4-D. Wybitne uzdolnienie do czegoś, predyspozycje (jak wartościowy pieniądz z przypowieści Jezusa). 5-A. Młody pies. 6-I. Mecz, w którym nikt nie jest zwycięzcą ani przegranym. 7-A. Złorzeczenie, wymyślanie komuś, obraźliwe drwienie z kogoś lub z czegoś. 8-J. Wulkan we Włoszech. 9-E. Krańcowa część

jakiś powierzchni, jakiegoś terenu. 10-A. Część atlasu geograficznego. 11-F. Natura. 12-A. Gazon, kwietnik. 13-I. Związki organiczne otrzymywane w wyniku działania kwasów na alkohole lub fenole. 14-E.

Roślina warzywna „wyciskająca” łzy z oczu. 15-A. Więzienne „firanki”. 16-G. Podest na występy artystyczne. 17-B. Średniowieczna drobna moneta miedziana (w przysłowiu bywa „zły” lub „złamany”). □

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 28 utworzą rozwiązanie.

Rozwiązanie krzyżówki z GK nr. 31/2015: „Rektor”. Poziomo: ekotypy, przyprawa, rzemiosło, liturgia, precedens, kartoteka, Anastazja, Paragwaj, cel, sad, rok, kot, nów, ara, oko, dno, konsument, okulistka, Zbawiciel, intrygant, narwaniec, karmiciel, trafienia, karniak. Pionowo: kropla, rondo, zanęta, niebo, klomb, kiereja, Kowno, Adrian, Si, suw, trident, Italia, ar, moc, pasterz, imiona, ja, szuter, usterka, tur, ul. Oporto „Irydion”, Tag, as, Balice, sakra, trafika, klasa, rynek, zasada, dętka, Antyle. □

GŁOS WOKÓŁ SPORTU

Bogdan Usowicz

☺ Polacy jadą na Euro 2016 do Francji! W Glasgow Bialo-Czerwoni odbyli długą podróż. Najpierw prowadzili 1:0, by pozwolić Szkotom wbić sobie 2 gole i przegrać 1:2. Kiedy wydawało się, że jest już po meczu, w ostatnich sekundach Lewandowski wepchnął wślizgiem piłkę do szkockiej bramki i Polacy zremisowali. O bezpośrednim awansie decydowało więc spotkanie z Irlandią w Warszawie. Po emocjonującym meczu Polska wygrała je 2:1 i znowu dzięki bramce Lewandowskiego.

☺ Polacy awansowali na Euro z drugiego miejsca. Grupę D wygrali Niemcy (pokonali na koniec u siebie 2:1 Gruzję). Irlandia (trzecie miejsce) zagra jeszcze w barażach.

Do tej pory Polacy tylko dwukrotnie grali w finałach Euro. Do turnieju w 2008 roku w Austrii i Szwajcarii awansowali z kwalifikacji, a 4 lata później wystąpili bez eliminacji - jako współgospodarz ME 2012. W obu przypadkach w turnieju finałowym grało 16 drużyn, we Francji będąc ich 24.

☺ Mecze "Euro 2016" będzie można oglądać na: Stade de France w Paryżu, Stade Velodrome w Marsylii, Stade des Lumieres w Lyonie, Parc des Princes w Paryżu, Stade Felix-Bollaert w Lens, Stade Bordeaux-Atlantique w Bordeaux, Stade Geofroy-Guichard w Saint-Etienne, Stadium Municipal w Tuluzie, Stade Pierre-Mauroy w Lille i na Allianz Riviera w Nicei.

☺ Polscy siatkarze pokonali w ME organizowanych w Bułgarii i Włoszech, kolejno Belgię 3:0, Słowenię 3:1 i Białoruś 3:0, co dało im pierwsze miejsce w grupie.

☺ W meczach eliminacji ME 2016 polskie szczypiornistki pokonały Finlandię 29:12. i na wyjeździe Słowaczki 23:21.

☺ Piłkarze ręczni Vive Kielce pokonali szwedzki IKF Kristianstad 35:27 i awansowali na 3. miejsce grupy B. W LM gorzej poszło Wiśle Płock. Niemiecki THW Kiel pokonał Orlen Wisłę 37:23.

☺ Rozstawiona z numerem czwartym A. Radwańska przegrała z Hiszpanką Muguruzą (5.) 6:4, 3:6, 4:6 w półfinale turnieju WTA na twardych kortach w Pekinie.

☺ K. Kajetanowicz (Ford Fiesta R5), wygrał Rajd Akropolu i zapewnił sobie tytuł ME. Jest trzecim polskim kierowcą, który zdobył ten tytuł (po Zasadzie i Hołowczycu).

☺ Polacy po raz pierwszy w historii mistrzostw świata brydża sportowego zdobyli złoty medal. W finale Bermuda Bowl pokonali Szwecję 308:293. W kategorii seniorów (powyżej 60. roku życia) Polacy zdobyli medal brązowy, a panie zajęły miejsce 9.

☺ Bokserska federacja WBC zaktualizowała rankingi. Najwyżej notowanym polskim pięściarzem pozostał A. Fonfara (3 w wadze półciężkiej). Prawa pretendenta do tytułu mistrzowskiego w kategorii ciężkiej mają A. Szpilka (7 w rankingu) i jedenasty M. Wach. Wysoko wśród najlepszych wagi junior ciężkiej plasują się jeszcze Krzysztof Włodarczyk (6) i Mateusz Masternak (7).

☺ Medyk Konin nie miał zbyt wiele do powiedzenia w starciu z Olympique Lyon w 1/16 piłkarskiego finału Ligi Mistrzyń. Najlepsza żeńska drużyna polskiej Ekstraligi uległa mistrzyniom Francji 6:0. □

La fin de la récréation

C'est pour bientôt ?

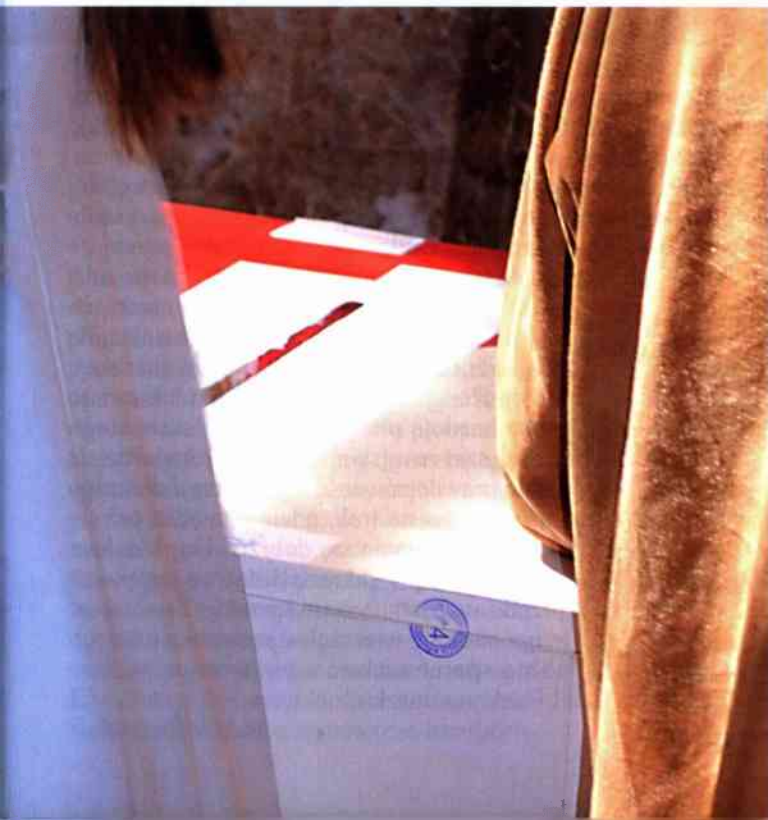
Ce dimanche 25 octobre, nos compatriotes votent pour élire leurs députés et leurs sénateurs dont l'ambition sera – devrait être – avant tout d'édicter des lois bien faites pour faciliter la vie de leurs concitoyens. Cela, bien entendu, c'est la théorie. En pratique, il faut toujours prendre en compte la dimension clientéliste de la représentation nationale, et plus d'un élu cherchera d'abord à faire plaisir à ses électeurs. Du coup, les lois votées jusqu'à présent n'ont pas toujours été de bonne qualité, et il a fallu plus d'une fois amender ou refaire un texte qui ne tenait pas debout. La qualité d'une loi en dit long sur la qualité de ceux qui l'ont élaborée et adoptée. Vous savez déjà ce que je pense à cet égard...

Depuis une dizaine d'années, la scène politique est partagée entre deux camps que tout oppose – les libéraux arrivés au pouvoir en 2007 et les conservateurs qui l'ont perdu et qui cherchent à le reconquérir. Ces derniers sont maintenant à deux doigts de faire tomber le bastion libéral et de reprendre les rênes du pouvoir. Ils ont déjà ouvert une brèche au printemps dernier avec l'élection d'Andrzej Duda au siège de président de la République. Mais pour avoir la totalité de l'exécutif entre les mains, ils doivent encore gagner les élections législatives. A priori, c'est ce qui devrait ressortir des urnes. Le PiS caracole en tête de tous les sondages, tandis que la PO est en déliquescence. Mais pour former un gouvernement, il ne suffit pas de gagner les élections. Il faut aussi une majorité à la Diète et au Sénat, et le mieux c'est que cette majorité soit absolue, afin de pouvoir gouverner sans avoir à chercher des alliances qui pourraient générer des conflits au sein de la coalition. Juste après l'élection du président de la République conservateur, les sondages montraient que le PiS pouvait gouverner tout seul s'il n'y avait qu'un tout petit nombre de partis à la Diète. Avec trois – PiS, PO et Kukiz –, les conservateurs avaient une large majorité et gouvernaient seuls. Toutefois, au fil du temps, des nouvelles formations sont apparues et attirent des électeurs – notamment une alliance à gauche avec les post-communistes du SLD et le populiste Palikot, et des libéraux avec Nowoczesna de Petru qui veulent récupérer l'électorat de la PO. Sans compter le PSL qui oscille toujours à la limite du seuil d'éligibilité.

Un plus grand nombre de partis à la Diète créerait une situation moins favorable pour les conservateurs qui risqueraient de n'avoir qu'une majorité relative. Dans cette hypothèse, ils seraient obligés de chercher des alliances avec d'autres formations, mais cela ne serait pas facile. En effet, le partenaire « naturel » pourrait être Kukiz, puisqu'il rejette le libéralisme, mais le chanteur de rock est si imprévisible qu'une majorité avec lui serait risquée, comme ce fut le cas avec Samoobrona et la Ligue des familles polonaises, il y a dix ans. Sinon, une coalition avec le PSL ? C'est un parti toujours à l'affût de maroquins dans tous les gouvernements, quelle qu'en soit la couleur. Son chef Piechociński a déjà fait des discrets appels du pied dans ce sens. L'autre hypothèse, c'est la coalition « anti-PiS » qui pourrait se former si ce dernier n'avait pas la majorité absolue. On verrait alors revenir au pouvoir les libéraux affaiblis mais triomphants, alliés avec tous les autres partis entrés à la Diète rien que pour empêcher les conservateurs de gouverner. Ce serait bien la pire des choses qui pourrait arriver à notre pays, car elle aboutirait vite à la « chienlit ». Les enjeux sont donc très importants et c'est pourquoi la campagne, qui se déroule au moment où j'écris ces lignes, est à couteaux tirés. On ne parle pas du fond, mais on essaie de déconsidérer son adversaire aux yeux de l'opinion publique. C'est dommage, car les Polonais méritent mieux que cela. Mais je ne suis pas sûr qu'ils s'intéressent vraiment à la bataille en cours. Il faut rappeler qu'il y a déjà eu deux élections en 2014 – les européennes plus les régionales et les municipales ; qu'en 2015 on en est à la troisième en comptant les présidentielles, le referendum et les législatives d'aujourd'hui. Les Polonais sont fatigués par ces consultations à répétition et par cette campagne en continue qui n'a pas cessé depuis le début de 2014, voire depuis la fin de 2013. Les prochaines élections n'ayant lieu qu'en 2018, espérons que les politiciens se mettront enfin au travail et arrêteront de jouer à la politique.

Car dans cette campagne qui traîne depuis deux ans, comme dans les précédentes, on a l'impression que les partis font surtout joujou entre eux. C'est ce qu'on appelle en polonais « piaskownica » – le bac à sable, où des enfants en bas âge s'amuse à construire des châteaux de sable ou à creuser des trous en utilisant des seaux, des râtaux et des pelles. Ici, il y a plusieurs enfants qui jouent, mais il n'y a qu'un seul seau, qu'un seul râteau et qu'une seule pelle que tous veulent prendre au même moment. Alors pour exprimer son mécontentement de ne pas avoir son jouet, un garnement va casser à grands coups de pied le château de sable que le copain d'à côté a commencé à construire, et creuser des trous pour que celui-ci tombe quand il se lèvera. Vous voyez ce que je veux dire ? □

Nie mamy władzy, aby zmieniać doktrynę Kościoła

Wystąpienie abp Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego KEP podczas Synodu.

Na początku pragnę podkreślić, że poniższe wystąpienie nie jest jedynie moją osobistą opinią, ale opinią całej Konferencji Episkopatu Polski.

1. Nie ulega wątpliwości, że Kościół w naszych czasach musi – w duchu miłosierdzia – pomagać rozwiedzionym, żyjącym w ponownych związkach cywilnych, troszcząc się ze szczególną miłością, aby nie uważali się oni za odtączonych od Kościoła, podczas gdy mogą, a wręcz – jako ochrzczeni – mają obowiązek uczestniczyć w życiu Kościoła.

Niech zatem będą zachęceni do słuchania Słowa Bożego, do uczestnictwa w Ofierze Mszy Świętej, do wytrwania w modlitwie, do wspierania dzieł miłosierdzia oraz wspólnych inicjatyw na rzecz sprawiedliwości, do wychowywania dzieci w wierze chrześcijańskiej oraz do pielęgnowania ducha i dzieł pokutnych, aby w ten sposób, z dnia na dzień, wypraszałi sobie łaskę Bożą. Niech Kościół okazuje się miłosierną matką i w ten sposób umacnia ich w wierze i nadziei (por. Jan Paweł II, *Familiaris consortio*, 84).

2. Kościół jednak – w nauczaniu na temat udzielania Komunii Świętej rozwiedzionym, żyjącym w ponownych związkach cywilnych – nie może ugiąć się wobec woli człowieka, lecz wobec woli Chrystusa (por. Paweł VI, *Przemówienie do Rady Rzymskiej*, 28.1.1978; Jan Paweł II, *Przemówienie do Rady Rzymskiej*, 23.1.1992; 29.1.1993; 22.1.1996). Kościół nie może zatem dać się podporządkować ani sentymentom fałszywego współczucia wobec osób, ani też fałszywym – choć popularnym w świecie – wzorcom myślenia.

Zgodzić się, aby przystępowali do Komunii Świętej ci, którzy bez związku sakramentalnego współżyją „more uxorio” [jak małżonkowie], byłoby sprzeczne z Tradycją Kościoła. Już dokumenty z najwcześniejszych synodów w Elwirze, Arles, Neocezarei, które odbyły się w latach 304–319, potwierdzają doktrynę Kościoła, iż rozwiedzeni, żyjący w ponownych związkach nie mogą przystępować do Komunii eucharystycznej.

Podstawą takiego stanowiska jest fakt, że „ich stan i sposób życia obiektywnie zaprzeczają tej więzi miłości między Chrystusem i Kościołem, którą wyraża i urzeczywistnia Eucharystia” (Jan Paweł II, *Familiaris consortio*, 84; por. 1 Kor 11, 27–29; Benedykt XVI, *Sacramentum caritatis*, 29; Franciszek, *Aniōł Pański*, 16.8.2015).

3. Eucharystia jest sakramentem ochrzczonych, którzy znajdują się w

stanie łaski sakramentalnej. Zgoda, aby do Komunii Świętej przystępowaty osoby, które nie są w stanie łaski sakramentalnej, mogłoby spowodować ogromne szkody nie tylko w duszpasterstwie rodzin, ale również w doktrynie Kościoła o łasce uświęcającej.

W rzeczywistości bowiem decyzja, aby udzielać im Komunii Świętej otworzyłaby drzwi do tego sakramentu wszystkim, którzy żyją w grzechu śmiertelnym. To zaś w konsekwencji przekreśliłoby Sakrament Pokuty i wypaczyłoby znaczenie życia w stanie łaski uświęcającej. Należy też podkreślić, że Kościół nie może zaakceptować tzw. stopniowości prawa (Jan Paweł II, *Familiaris consortio*, 34).

Tak jak przypominał nam Papież Franciszek, my tutaj obecni nie chcemy i nie mamy żadnej władzy, aby zmienić doktrynę Kościoła. □

Abp Stanisław Gądecki

Zdrastwuj Syria – tu mówi Putin *ciąg dalszy ze str. 9*

Biedna kuzynka wielkiej ciotki Rosji. Tak jakby w Europie nie było ludzi, którzy by jej podpowiedzieli, że taka postawa wobec Moskwy – to klęska. Bo Kreml od wieków uznaje tylko siłę pięści. Jeśli pójdziesz na ustępstwa – to przegrasz. Do tej pory Moskwa prężyła muskuly naruszając przestrzenie powietrzne państw bałtyckich, latając nad Morzem Północnym, czy nad Szwecją – grając Zachodowi na nosie. Syria jest okazją do tego by tam w konkretny sposób pokazać zachodnim rywalom, przede wszystkim Amerykanom, jak sprawna jest rosyjska machina bojowa. Co więcej to może odwrócić uwagę od jej interwencji na Ukrainie i aneksji Krymu, o czym natychmiast Europa skwapliwie zapomniata. Teraz Rosja chce pokazać swoją potęgę na syryjskim niebie. Kreml jak zwykle mruży rzęsy w geście niewinności i drapieźnie szczerzy kły. Moskwa twierdzi, że atakuje terrorystów, bo dla nich terrorystami są wszyscy ci, którzy walczą z Baszarem al Asadem, a ten „rzeźnik z Damaszku” ma na swych rękach krew 250- tysięcy ludzi. To Moskwie nie przeszkadza, gdyż tam gdzie w grę wchodzi jej interesy i chęć udowodnienia światu i samej sobie, że ma władzę absolutną, tam nie liczą się ofiary. Tak było w czasie szturm na szkołę, do której wtargnęli islamscy terroryści. Cel Kremla był jeden – wystrzelać ich co

do ostatniego, by pokazać wszystkim kto tu rządzi. A że przy tym zginęły setki dzieci? No cóż. Wojna jest – straty muszą być. Taka zawsze była i jest strategia moskiewskiej władzy.

Tak jest i w przypadku Syrii. I to kolejny aspekt rosyjskiej „interwencji” w tym kraju. Jest i następny. Rosjanie panicznie boją się ideologii islamizmu. Budzą się w nocy złani potem, że dżihad przeniesie się do ich muzułmańskich republik i rozsądzi Rosję od środka. Dużo w tym racji, bo terroryzm islamski ma wielu zwolenników i jest dla różnych oszotomów atrakcyjną wizją spędzenia kawałka życia. Także dla tych, którzy mieszkają na terytorium Federacji Rosyjskiej. Ale skoro tak, to dlaczego rosyjskie Migie nie bombardują pozycji Państwa Islamskiego w Syrii? To, że Ławrow, szef rosyjskiej dyplomacji twierdzi, iż jest inaczej, przypomina prawdomówność Goebbelsa. I dlaczego w takim razie nie ma nalotów na Irak, gdzie islamiści też się okopali w swoich bastionach i mają się dobrze? Czy Moskwa boi się tylko dżihadu syryjskiego? Od razu widać, że nie chodzi tylko o lęki, lecz przede wszystkim o utrzymanie Baszara al Asada u władzy. Przypomina się wierszyk-rymowanka naszego Wieszcza, który można sparafrazować – „w pewnym mieście Damaszku siedział Ruski na daszku.” □

Marek Brzeziński

Powrót gender

Jan Kciuk

Do francuskich szkół wraca ideologia gender.

Do krótkiej przerwy z upychaniem nowej ideologii, ministerstwo edukacji znowu atakuje. Po wprowadzeniu słynnego podręcznika „ABC Równości” przyszła pora na walkę ze „stereotypami płci” w podręcznikach, programach i lekturach. Nowe programy od CP3 zajmą się eliminacją owych stereotypów, celem „przeciwdziałania dyskryminacji i nierówności wśród uczniów”. Ministerstwo wykorzystuje tu raporty Centrum Hubertine Auclert, organizacji zajmującej się „upowszechnianiem równości płci i walką z seksizmem”. Ostatni raport zaleca, by zrezygnować ze stereotypu „dziewczynek-księżniczek”, matek, gospodyń domowych etc. Z raportu wyszło też, że kobiety są prezentowane w podręcznikach rzadziej od mężczyzn (39% wszystkich umieszczonych tam postaci) i w dodatku najczęściej w kuchni lub przy sprzątnięciu domu. Centrum ma dziesięć zaleceń dla autorów i

daje im rok na poprawę. Za rok, każdy zawód ma być reprezentowany przez obydwie płcie i w równych proporcjach, a do tego koniec z hierarchizmem i jakimikolwiek stereotypami. Za czasów komunizmu w Polsce były już w podręcznikach np. słynne traktorzystki, może, więc we Francji skorzystają?

Ministerstwo zalecenia centrum Auclert popiera. W ramach rugowania „stereotypów” dostało się np. takim lekturom jak „Czerwony kapturek”, czy „Kopciuszek” (bajki „seksistowskie”).

Wśród zaleceń znajdzie się też wprowadzanie coraz szerzej żeńskich form nazw zawodów, a przede wszystkim pokazywanie „zdywersyfikowanego” modelu rodziny, a więc „homorodzców” i „monorodzców”, którzy mają być zrównani z wizerunkiem rodziny normalnej. Ja na szczęście mam już dzieci dorosłe... □

Najniższe Solarisy w historii

W niemieckim Karlsruhe, jak nigdzie indziej, liczy się każdy centymetr wysokości.

To dlatego właśnie dostarczane tam polskie autokary Solarisy Urbino (model 10,9 LE) w pełni zastępują na miano wyjątkowych. Ich wysokość bowiem należało maksymalnie ograniczyć, tak żeby miały najwyżej 2,72 metra. I choć są teraz najniższymi „jamicami” w autobusowej historii, to technologicznie spełniają najwyższe standardy.

Specjalną konstrukcją Solarisów wymusił tunel łączyący dzielnice Beiertheim i Bulach biegnący pod trasą szybkiego ruchu. Jego wysokość uniemożliwia kursowanie tędy tradycyjnych autobusów miejskich. Solaris, zgodnie ze zleceniem, specjalnie zaprojektował Urbino 10,9 LE. Zmiany dotyczą oczywiście wysokości pojazdu, którą ograniczono do 2,7 m (o 33 cm mniej od standardowej wersji).

Mimo konieczności dopasowania autobusu do istniejącej infrastruktury, wysokość wnętrza udało się zwiększyć do 2,29 m (o 45 mm więcej). Osiągnięto to dzięki przeniesieniu klimatyzacji do wnętrza Urbino. Konstruktorzy Solarisa przenieśli większość elementów klimatyzacji, w celu utrzymania wysokiego komfortu podróży, na ścianę tylną, gdzie zazwyczaj znajduje się szyba.

Od 2012 roku trafiło do Karlsruhe trzynaście Solarisów, w tym jeden dwunastometrowy InterUrbino. Kolejne cztery, „szyte na miarę” egzemplarze Urbino 10,9 LE pojadą do niemieckiego przewoźnika w grudniu br.

Solaris podpisał też niedawno umowę z francuskim przedsiębiorstwem transportu publicznego Régie autonome des transports

Parisiens (RATP) dotyczącą testów autobusu Urbino 12 electric. Pojazd ma jeździć po Paryżu przez dwa miesiące. Testy są związane z planami RATP zakładającymi, że do końca 2025 r. RATP będzie miał w swojej flocie wyłącznie „czyste” pojazdy.

Elektryczne Solarisy jeżdżą już w Niemczech (w Brunshwiku, Hamburgu, Dreźnie i Düsseldorfie), szwedzkim Vasteras, a w Polsce w Warszawie, Jaworznie i Ostrołęce. Wkrótce wyjadą też m.in. na ulice Barcelony.

Wszystko wskazuje na to, że Polska robi się w dziedzinie elektrycznych autobusów potentatem w Europie. Już nie tylko Solaris, ale też np. Ursus, firma kojarzona dotąd z produkcją traktorów, też wzięta się za takie elektryczne pojazdy transportowe i ma już nawet homologację na autobus elektryczny o nazwie Ursus Ekovolt, który opracowała razem z Politechniką Lubelską. Chce go

sprzedawać w kraju, ale i eksportować do krajów UE. Elektryczny autobus z Ursusa już jeździ po Lublinie, a w najbliższym czasie Ursus ma wziąć udział w przetargach organizowanych w Szwecji, Anglii, Izraelu, Czechach i Meksyku (walka o zamówienia na ponad pół tysiąca sztuk). W perspektywie najbliższych 3 lat odbędą się też przetargi na zakup 500-600 nowych autobusów na prąd w polskich miastach.

Cena Ekovolta to 1,6 mln zł. i choć jest on dwa razy droższy od autobusu spalinowego, to późniejsze koszty eksploatacji są niższe o ok. 75%.

Wg raportu Związku Przemysłu Motoryzacyjnego, Polska jest obecnie trzecim największym producentem autobusów w UE (w 2015 ma to być 5,3 tys. sztuk). Zdecydowana większość (ponad 80%) autobusów produkowanych w Polsce jest sprzedawana za granicę (głównie Niemcy, Francja, Skandynawia). Poza Solarisem, który ma zakłady pod Poznaniem, czy podwarszawskim Ursusem, jest też i Volvo we Wrocławiu. □

Bus

Starożytny Bliski Wschód i jego dziedzictwo

X Sympozjum naukowe w Krakowie, 28–29 września 2015.

Dotychczasowy dynamiczny rozwój badań archeologii starożytnego Bliskiego Wschodu i studiów biblijnych w Polsce był znaczący od 2006 r. corocznymi sympozjami naukowymi pt. *Starożytna Palestyna / Izrael*, ale ich organizatorzy z *Porozumienia na rzecz badań nad starożytnym Izraelem, Bliskim Wschodem i jego dziedzictwem*, skupiającego najlepsze polskie uczelnie – Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Warszawski oraz Katolicki Uniwersytet Lubelski i Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu – postanowili w tym roku rozszerzyć formułę tych naukowych zjazdów tak, aby stały się otwartym forum spotkania i wymiany doświadczeń dla badaczy – zarówno tych bardzo doświadczonych, jak i młodych adeptów nauki – zajmujących się różnymi aspektami dziejów i kultury Starożytnego Bliskiego Wschodu oraz Biblii.

Komitet organizacyjny X Sympozjum pt. *Starożytny Bliski Wschód i jego dziedzictwo*, skupiający wybitnych polskich specjalistów orientalistyki i biblistyki, m.in. P. Muchowskiego (UAM), M. Munnicha (KUL), P. Deca (UJ), L. Niesiołowskiego-Spano (UW), zaprosił do Krakowa w dniach 28–29 września br. liczne grono archeologów, biblistów, historyków, filologów, a także religioznawców i teologów oraz specjalistów innych dyscyplin, którzy zajmują się Bliskim Wschodem w starożytności oraz różnymi studiami biblijnymi. Bogaty program Sympozjum obejmował szereg tematycznych sekcji. I tak pierwszego dnia zaprezentowano aktualne kierunki badań w kilku następujących dziedzinach: *Historia starożytnego Bliskiego Wschodu* (m.in. M. Pietrzyk, P. Piekarski

oraz K. Stebnicka), *Religie starożytnego Bliskiego Wschodu* (m.in. L. Tobola, P. Szkotul, P. Piwowarczyk), *Filologia i językoznawstwo* (m.in. K. Baranowski, M. Majewski) oraz *Biblia i jej historia* (m.in. L. Niesiołowski-Spano, J. Stawik, J. Szarlej).

W drugim dniu Sympozjum odbyły się dwie sesje. Pierwsza była poświęcona dwóm dziedzinom studiów archeologii i biblistyki: *Język i styl Biblii* (ks. S. Wronka, T. Bednarek i P. Turek) oraz *Archeologia Izraela i Bliskiego Wschodu* (J. Michniewicz, E. Dąbrowa, M. Burdajewicz, D. Długosz). Druga sesja dotyczyła bardzo szerokiego spektrum badań z następujących dziedzin: *historia, kultura, język i prawodawstwo polskich Karaimów*. Obradom przewodniczyli znani specjaliści studiów karaimskich, m.in. S. Gąsiorowski, P. Muchowski i M. Tomal, a swoje nowe rezultaty badań zaprezentowali m.in. A. Emirova, A. Sulimowicz, M. Abkowicz (historia i kultura), a także M. Machcińska, M. Zawadowska (język i literatura) oraz M. Nemeth i V. Klimova (prawo i studia źródłoznawcze).

Szeroka paleta tematyki i wysoki poziom badań zaprezentowany na Sympozjum w Krakowie pozwala stwierdzić, że studia nad starożytnym Bliskim Wschodem i Biblią stale rozwijają się w Polsce na europejskim poziomie, o czym świadczy choćby fakt, który przytoczył w konkluzji dr Z. Kaperka z UJ, wydawca dwóch znanych polskich biblijnych pism naukowych *The Qumran Chronicle* i *The Polish Journal of Biblical Research*, że w 2014r. ukazało się ok. 14 tys. publikacji z tych dziedzin: arche-

ologii, historii, studiów filologicznych i teologicznych oraz biblistyki! Dobra wiadomość na koniec dla wszystkich specjalistów i zainteresowanych aktualnym stanem badań w Polsce nad starożytnym Bliskim Wschodem oraz w dziedzinie odkryć archeologii i filologii biblijnej Starego i Nowego Testamentu. Jak zapewnia redaktor naczelny nowego renomowanego periodyku *Studia Biblica et Orientalia*, wydawanego po polsku z angielskim streszczeniem przez Katolicki Uniwersytet Lubelski, dr hab. Maciej Munnich, rezultaty krakowskiego X-Sympozjum *Starożytny Bliski Wschód i jego dziedzictwo* powinny ukazać się już w lutym 2016 r. w tomie VII (poprzednie wydania dostępne w Internecie). Zachęcam do lektury wszystkich zainteresowanych pogłębionymi studiami Biblii i aktualnymi badaniami archeologii i historii starożytnego Bliskiego Wschodu oraz biblijnego Izraela!

Dariusz Długosz (Muzeum Luwru)

Uroczysty pogrzeb Wyklętych na Powązkach

By utrwalić komunistyczną okupację Polski po drugiej wojnie światowej, sowieccy kolaboranci z bezpieki wymordowali prawie wszystkich tych Polaków, którzy mogli się stać potencjalnym zagrożeniem dla hegemoni Sowietów nad Polską.

Obecnie na terenie Polski znajdują się setki miejsc, w których w dołach śmierci komuniści ukryli zwłoki polskich bohaterów. Jednym z takich miejsc jest Łączka na Powązkach Wojskowych w Warszawie.

Od 2012 r. na Powązkach wojskowych rozpoczęto ekshumacje zwłok pomordowanych bohaterów. Pracami zespołu Instytutu Pamięci Narodowej kierował prof. Krzysztof Szwagrzyk. Ekshumowano 198 ciał pomordowanych. Stworzona przez IPN i Pomorski Uniwersytet Medyczny Polska Baza Genetyczna Ofiar Totalitaryzmów umożliwiła dotychczas ustalenie tożsamości 40 pomordowanych. Prace będą nadal kontynuowane. Dzięki nowej Ustawie będzie można przenieść groby usytuowane na dołach śmierci i ukończyć w pełni ekshumacje.

27 września, w niedzielę, w samo południe na warszawskich Powązkach Wojskowych odbył się pogrzeb 35 polskich patriotów zamordowanych przez władze komunistyczne po II wojnie świa-

Rzymskie spotkanie

W dniach od 2 do 4 października 2015 r. odbyło się w Domu Hosianum przy Kościele św. Stanisława w Rzymie, zebranie plenarne Polskiej Rady Duszpasterskiej Europy Zachodniej.

Przybyli na nie rektorzy Polskich Misji Katolickich, duchowni, siostry zakonne i świeccy z krajów Europy: Anglii, Austrii, Danii, Francji, Luxemburga, Niemiec, Szkocji, Szwajcarii, Włoch, Węgier, Hiszpanii i Polski.

Obradom przewodniczył ks. bp Wiesław Lechowicz, Delegat Konferencji Episkopatu Polski ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej. Tegoroczne spotkanie koncentrowało się na temacie duszpasterstwa małżeństw i rodzin w środowisku polskich emigrantów. W refleksji pastoralnej pomogaty referaty Jadwigi i Jacka Pulikowskich, Ludmity i Stanisława Grygielów oraz O. Prof. Dariusza Kowalczyka SJ. Zebrani zwrócili uwagę na konieczność intensyfikacji duszpasterskiej troski o małżeństwa i rodziny żyjące na emigracji między innymi przez tworzenie poradni rodzinnych oraz systematyczną formację nieograniczającą się do katechezy przedmałżeńskiej.

Członkowie PRDEZ modlili się w intencji polskich emigrantów przy grobie św. Jana Pawła II w Eucharystii, której przewodniczył kardynał Stanisław Ryłko. Modlitwą obejmowano również rozpoczynający się w Rzymie Synod Biskupów poświęcony małżeństwu i rodzinie.

Na zakończenie spotkania uroczystej liturgii przewodniczył Ks. Arcybiskup Szczepan Wesóły długoletni opiekun Polskiej Emigracji, a uczestnicy spotkania wzięli udział w modlitwie Anioł Pański na Placu Św. Piotra.

Kolejne obrady plenarne odbędą się w Polsce w dniach od 30 września do 2 października 2016 roku i zostaną poświęcone duszpasterstwu młodzieży. □

*Ks. Krzysztof Tyliczszak
Sekretarz Generalny Rady*

towej, którzy zostali ekshumowani i których tożsamość została ustalona. Ciąta bohaterów spoczęły w Panteonie Mauzoleum Wyklętych Niezłomnych.

W Panteonie zostali pochowani: Stanisław Abramowski „Bury”, Władysław Borowiec „Żbik”, por. Henryk Borowy-Borowski „Trzmiel”, Bolesław Budelewski „Ptug”, por. Edmund Bukowski „Edmund”, mjr Jan Czeredys, por. Julian Czerwiakowski „Jurek”, Bolesław Częściak „Orlik”, mjr Hieronim Dekutowski „Zapora”, Adam Gajdek „Agata”, por. Stefan Głowacki „Smuga”, Marian Kaczmarek „Paweł”, pptk Stanisław Kasznica „Maszkowski”, pptk Aleksander Kita, mjr Bolesław Kontrym „Żmudzin”, por. Józef Kozłowski „Las”, Zygfryd Kuliński „Albin”, Stanisław Kutryb „Ryś”, kpt. Stanisław Łukasik „Ryś”, Józef Łukasiewicz „Kruk”, pptk Antoni Olechnowicz „Pohorecki”, ptk Marian Orlik, Henryk Roman Pawłowski „Henryk Orłowski”, por. Tadeusz Pelak „Junak”, ppor. pil. Edward Pytko, Karol Rakoczy „Bystry”, Eugeniusz Smoliński „Kazimierz Staniszewski”, kpr. pchor. Dionizy Sosnowski „Zbyszek”, por. Zygmunt Szymanowski „Jezierza”, mjr Ludwik Świder „Johann Puk”, kpt. Aleksander Tomaszewski „Al”, por. Edmund Tudruj „Mundek”, por. Wacław Walicki „Tesaro”, por. Arkadiusz Wasilewski „Biały”, Ryszard Widelski „Irydion”. □

Jan Bodakowski

Wspólnota z Chelles - Neuilly-sur-Marne

Niedziela, 4. października 2015 roku, była dla wspólnoty Polaków w Chelles dniem niezwykle wyjątkowym.

Ta bardzo młoda, niespełna 4 letnia wspólnota, zagościła w nowym Domu Bożym. „Jak Święta Rodzina z Nazaretu, tak i my odnaleźliśmy nasze miejsce w tym kościele” – tymi słowami skierowanymi do tamtejszego proboszcza parafii Saint-Baudile w Neuilly-sur-Marne Ks. Nicolas Maine, pani Kazimiera Warchot, która jest jedną z inicjatorek powstania wspólnoty, zapewniała o wdzięczności Polskiej wspólnoty za udostępnienie świątyni do cotygodniowego sprawowania przenajświętszej Eucharystii w języku polskim.

W homilii ks. Michał Biedak, duszpasterz tejże wspólnoty, porównał dotychczasowy etap rozwoju wspólnoty do... narzeczeństwa, gdyż dotychczas spotykała się tylko raz w miesiącu w kaplicy La Roseraie-Saint Eloi w Chelles. Duszpasterz zaznaczył, że umowa podpisana między Polską Misją Katolicką we Francji, a proboszczem parafii Saint-Baudile w Neuilly-sur-Marne Ks. Nicolas Maine,

gwarantująca niedzielną Mszę świętą w języku polskim, jest początkiem nowego etapu w życiu wspólnoty i przyrównał ją do... małżeństwa. To „małżeństwo” jest przymierzem zawartym z Bogiem, więc musimy pozostać mu wierni i starać się zapetniać tę świątynię w czasie niedzielnej Eucharystii.

Dlatego też, Wspólnota polska pragnie zaprosić wszystkich Polaków mieszkających w Neuilly-sur-Marne, Chelles, Gournay-sur-Marne, Noisy-le-Grand, Perreux-sur-Marne Gagny, Villemomble, Neuilly-Plaisance oraz w innych sąsiednich miejscowościach do niedzielnej Eucharystii w Mszach św. sprawowanych w języku polskim o godzinie 9.30 w kościele St Baudile. Adres: Place du Chanoine Héroux - Place de la Résistance w Neuilly-sur-Marne (93330). Więcej informacji można uzyskać kontaktując się z nami przez e-mail: polacywchelles@gmail.com. Mamy nadzieję, że nasza wspólnota wciąż będzie się powięk-

szać na chwałę Bożą i ku uswięceniu Polaków na emigracji. □

Kazimiera Warchot

IX edycja Funduszu Stypendialnego

Muzeum Historii Polski

Do 20 listopada 2015 r. można składać wnioski o stypendium MHP na projekty promujące za granicą wiedzę o historii Polski.

Fundusz Stypendialny finansowany przez Muzeum Historii Polski ma za zadanie wspierać badania naukowe nad historią Polski, a także przedsięwzięcia propagujące za granicą wiedzę o dziejach naszego kraju.

Oferta stypendialna adresowana jest do

„cudzoziemców”, którzy zajmują się lub chcą się zajmować historią Polski.

Stypendia będą przyznawane zwycięzcom konkursu na najlepszy projekt o charakterze edukacyjnym, popularyzatorskim bądź badawczym. Konkurs rozstrzyga specjalnie do tego powołane jury, w skład którego wchodzi wybitni polscy historycy.

Powstałe w oparciu o zgromadzone w czasie trwania stypendium materiały publi-

cowane będą na wybranej przez stypendystę otwartej licencji Creative Commons. Jako państwowa instytucja kultury, Muzeum stara się w ten sposób zapewnić bezpłatny i szeroki dostęp do efektów pracy wspieranej ze środków publicznych. **Więcej informacji o Funduszu Stypendialnym można znaleźć na stronie www.stypendia.muzhp.pl.**

Zgłoszenia składać można do 20. 11. 2015 r.

10 lat stowarzyszenia „Espoir - Nadzieja”

W sobotę 26 września wieczorem charytatywno-kulturalne stowarzyszenie francusko-polonijne „Espoir Nadzieja” zorganizowało coroczne spotkanie wolontariuszy i sympatyków. Tym razem było to spotkanie wyjątkowo uroczyste, bowiem minęła 10 rocznica istnienia i działania stowarzyszenia.

Od września 2005 roku wolontariusze (Polacy, Francuzi i... Grek) pomagają dzieciom polskim, początkowo w postaci wysyłki ubrań, obuwia, zabawek do kilku Domów dziecka, jak również do wielodzietnych i ubogich rodzin. Od 2009 r. jest to pomoc finansowa i moralna niesiona dzieciom chorym. W ciągu sześciu lat wystano kwotę 11000 euro dla rodzin siedmiorga dzieci chorych (rak, upośledzenie, wady wrodzone).

Na kolację, w restauracji „Le Sequoia Grill” przybyły czterdzieści trzy osoby, w tym Konsul Generalny RP z Lyonu pan Dariusz Wiśniewski, burmistrz miasta Roche la Molière pan Eric Berlivet, ks. Zdzisław Początek, radni, prezesi stowarzyszeń polonijnych - pan Jean Rabesco, Laurent Chissos oraz licznie zgromadzeni wolontariusze i sympatycy stowarzyszenia.

Sympatyczna, wręcz rodzinna atmosfera, program ze skeczami, piosenkami ludowymi rozgrzewały nasze serca. Trójka młodych muzyków znata doskonale repertuar piosenek polskich i biesiadnych, które towarzyszyły zebranym przez całą wieczór.

Prezes stowarzyszenia pani Zofia Charroin podziękowała wszystkim przybyłym osobom, podkreślając wkład pracy i zaangażowanie

wolontariuszy w niesieniu pomocy chorym i cierpiącym dzieciom i ich rodzinom.

„To co robimy to jest zaledwie kropla w morzu, ale dzięki takim kroplom to morze istnieje...” (Matka Teresa z Kalkuty). □

Zofia Charroin

Wersal, 14-15 listopad 2015

Rekolekcje tematyczne: Komunikacja w małżeństwie

Sakrament małżeństwa i życie w małżeństwie to jak „dotyk Raju”. Co zrobić, żeby tego nie utracić?

W trakcie zajęć prowadzonych w różnorodnych formach wykładowo-warsztatowych dowiemy się m.in.:

- dlaczego mężczyźni nie słyszą, co się do nich mówi, a kobietom nie należy udzielać rad;
- czym zazwyczaj wyprowadzają z równowagi mężowie, a czym żony;
- o roli poczucia bycia piękną i pewną siebie oraz o znaczeniu doceniania mężczyzny;
- o naturalnych etapach życia małżeńskiego i stojących przed nami wyborach;
- o równowadze między dawaniem a braniem;
- a także o przestrzeni dobra w małżeństwie i przechodzeniu do „fascynacji głębokiej”.

Dla kogo? Dla Ciebie i Twojego współmałżonka(i) - niezależnie od liczby przeżytych wiosen, lat stażu małżeńskiego i ilości wspólnych radości i trosk.

Para prowadząca: Agnieszka (redaktor, wydawca) i Jakub Koto-dziej (doktor psychologii, psychoterapeuta prowadzący psycho-terapię indywidualną, grupową i małżeńską oraz szkolenia psychologiczne). Założyciele czasopisma psychologiczno-te-

ologicznego dla małżeństw „Zbliżenia”, autorzy „Małżeńskiej gry”, która pomaga małżonkom w polepszaniu jakości rozmowy i wzajemnego zrozumienia. Małżeństwo od 22 lat, troje dzieci. Od początku małżeństwa w Domowym Kościele.

Opieka duchowa: Ks Łukasz Skawiński. Eucharystia, spowiedź św., indywidualne rozmowy.

Informacje organizacyjne: • Rozpoczęcie: sobota 14 listopada, godz. 9. Zakończenie: niedziela 15 listopada ok. godz. 18. • Miejsce: Ośrodek Ermitage (sala konferencyjna Camara) - 23, rue de l'Ermitage, 78000 Versailles. • Dokładny program podany zostanie na miejscu. • Zapewniona opieka nad dziećmi w niedzielę. • Wspólny posiłek z przyniesionych darów. • Wstęp wolny, ilość miejsc ograniczona.

Zgłoszenia: (w celach organizacyjnych) Aleksander, Katarzyna, Kalinka, e-mail: kalinka.ka@sfr.fr
Zapraszamy!

Rekolekcje we współpracy z Rodzinami Domo-wego Kościoła gałąź Ruchu Światło-Życie.

Spotkanie pokoleń. Couëron - Rennes

Niedziela 27 września nasza wspólnota parafialna z Rennes spędziła wspólnie ze wspólnotą parafii polskiej z Couëron.

Był to dla nas wielki zaszczyt, że nasi rodacy z Couëron zaprosili nas byśmy razem z nimi świętowali ten dzień, tym bardziej, że taka parafia nie zdarza się często, a właściwie tacy ludzie.

Ale może zaczniemy od początku. Około 1920 roku do pracy w tutejszej walcowni przyjechali mężczyźni z Polski. Było ich kilkudziesięciu lub nawet kilku set tego sama dokładnie nie wiem, ale dość dużo. Część z nich ze swoimi rodzinami. Był ich zapewne polepszył się, mieli pracę, rodziny, ale jak to nam katolik, brakowało mszy w języku ojczystym. W 1927 roku powstała więc wspólnota polska. Odprawiano mszę w języku polskim. Ale to ciągle było mało, nasi rodacy chcieli więcej. Dzięki pomocy Sióstr Sercanek, które były w parafii do około 2000 roku, była prowadzona szkoła polska (w środy i w soboty), w której uczono m.in. języka polskiego, historii i tańca.

Z czasem wspólnota przeistoczyła się w parafię. Od 1977 roku proboszczem parafii i kościoła pod wezwaniem Matki Bożej Miłosierdzia w Couëron jest ksiądz Edward Kawalec. Należy dodać, że wyposażenie i wygląd obecnego kościoła jest wyjątkowo zastęgą księży tam pracujących i parafian. To już czwarte lub piąte pokolenie Polaków, tych którzy przyjechali do pracy w walcowni. Jest ich mniej niż na początku, dzieci i wnuki wyjeżdżają, układają sobie życie w innych miejscach, co raz trudniej mówić im po polsku. Ale Ci którzy są i pamiętają początki, są tak bardzo oddani tej swojej parafii, że my młodszy powinniśmy brać z nich przykład i podziwiać ich za to ich zaangażowanie i radość jak im to daje, że mogą mówić po polsku, śpiewać i być razem.

Nie ma już nauki języka polskiego w Couëron, ale tradycja nie może zginąć, działa więc zespół folklorystyczny, który w pięknych strojach tańczy i śpiewa po polsku.

W niedzielę wspólnie uczestniczyliśmy w Mszy Świętej, która została odprawiona po części w języku polskim, po części w języku francuskim. Mszę przewodniczył duszpasterz naszej wspólnoty ks. Kamil Iwanowski wraz z nim msz celebrował proboszcz parafii w Couëron ks. Edward Kawalec. Po Mszy Św. zostaliśmy zaproszeni na wspólny positek, który przeciągnął się do godzin wieczornych.

Dziękujemy ks. Edwardowi i naszym rodakom oraz wszystkim parafianom z Couëron za tak wspaniale spędzony czas, za wspólną modlitwę, positek, tańce i śpiew. Dziękujemy za to, że mimo tego, że było to spotkanie różnych pokoleń sprawili, że czuliśmy się tak dobrze jak byśmy byli jedną wielką polską rodziną. Dziękujemy za to, że patrząc na nich, rozmawiając z nimi z twarzy nie schodził uśmiech, a serce nie przestawało się radować.

Mamy nadzieję, że my także za kilka lat będziemy innym rodakom dawać taką radość, a nasza wspólnota będzie trwała tak jak ta w Couëron, od lat razem, pielęgnując polskie tradycje, przybliżając je dzieciom i wnukom, nie zapominając o tym o czym ks. Kamil Iwanowski mówił w niedzielnym kazaniu, że najważniejsza droga naszego życia to droga z Jezusem, droga do życia wiecznego, do zbawienia, przez sakramenty, Ewangelię i Kościół. □

Serdecznie dziękujemy!

Anna Gronkiewicz

71 rocznica bitwy w Normandii

22 – 23 sierpnia 2015 r.: Chambois – Montormel – Langannerie

W nocy z 7 na 8 sierpnia 1944 roku do akcji bojowej w Normandii dotęczyła 1 Dywizja Pancerna gen. Stanisława Maczka, która zastąpiła się w wielu walkach, zwłaszcza w „kotle Falaise”.

1 Dywizja Pancerna była spadkobierczynią tradycji 10 Brygady Kawalerii, z czasów kampanii wrześniowej 1939 r., która brała też udział w kampanii 1940 roku we Francji. Po kapitulacji armii francuskiej, polscy żołnierze przedostali się do Szkocji, gdzie powstała 1 Dywizja Pancerna. W jej skład weszli byli oficerowie i żołnierze 10 Brygady Kawalerii oraz uchodźcy, którym udało się przedostać do Anglii. 1 DP, pod dowództwem gen. Stanisława Maczka, włączona została do 2 Korpusu Kanadyjskiego i rozpoczęła swoje działania wojenne na terenie Normandii w okolicach Caen (7-8 sierpnia), a później w walkach w „kotle Falaise”. Dwa pierwsze tygodnie walk były prawdziwym koszmarem dla polskiego żołnierza. Wojsko posunęło się do przodu zaledwie 15 km, ale 15 sierpnia – po ciężkich walkach – Polacy wyzwalają Potigny – miasteczko zamieszkane przez polskich górników.

Zacięte walki miały miejsce w okolicach Chambois i Falaise. Celem bitwy było odcięcie odwrotu armii niemieckiej, ściganej od zachodu przez armię amerykańską i zamknięcie jej w okrążeniu. W „kotle” znalazło się około 70 procent tej niemieckiej formacji.

W 2015 r. upamiętnienie kolejnej rocznicy bitwy miało swój początek 22 sierpnia, o godzinie 15.30 przy tablicy upamiętniającej działania potężnych wojsk amerykańskich, brytyjskich, kanadyjskich, polskich i francuskich, które doprowadziły do kapitulacji Niemców po 77 dniach zaciętych walk w Chambois. W uroczystościach

tych polską stronę reprezentowali: ambasador RP w Paryżu Andrzej Byrt, attache wojskowy płk Stawomir Pawlikowski, konsułowice – Agnieszka Kucińska i Maria Giryń, gen. Jarosław Miła (dowódca 11 Lubuskiej Dywizji Kawalerii Pancernej z Żagania), gen. Janusz Adamczak (szef Sztabu Sojuszniczego Dowództwa Sił Potężnych NATO w Brunssum i b. dowódca 11 DKP). Obecni byli także prezes Kota Pamięci 1 Dywizji Pancernej gen. St. Maczka p. M. Ruault, przedstawiciele Zarządu Krajowego SPK Francja – Jan Kukuryka (prezes), Floriana Zatuski (wiceprezes), Irena Wahl-Damasiewicz (skarbnik), Hanna Talko (sekretarza) oraz Apoloniusz Serafin (sztabiarz). Po złożeniu pod tablicą przez zaproszonych gości kwiatów, zostały odegrane hymny narodowe Polski i Francji.

Po ceremonii w Chambois, delegacje udały się na wzgórze Montormel, w czasie walk ochrzczone przez Polaków „Maczugą”, gdzie przy popiersiu gen. Stanisława Maczka zostały złożone wieńce przez ambasadora A. Byrta i Przewodniczącego Rady Departamentu d’Orne Alaina Lamberta. Kompania Honorowa WP oddała tu honorową salwę. Do zebranych gości przemówili m.in. przedstawiciele departamentu Orne i merowie, a następnie złożono jeszcze kwiaty o wieńce przy pamiątkowym czotgu dywizji gen. Maczka. Ze strony polskiej składali je ambasador, attachat wojskowy, zaproszeni generałowie, przedstawiciele stowarzyszeń kombatanckich i harcerzy. Stronę francuską reprezentowali merowie Chambois (Chabrol) i Coudehard (Gosselin), Montormel (Godeau), przewodniczący rady departamentu Basse Normandie (Beauvais), szef rady departamentu d’Orne (Lambert) i zastępca prefekta tego departamentu (Vion). Delegacje Komii-

tetu Juno z Kanady reprezentował jego przewodniczący Michel Le Baron, ambasador Kanady attache Guy Maillet, Stany Zjednoczone attaché ambasady pptk Robert Bever, a Wielką Brytanię oficer łącznikowy jej paryskiej ambasady. Po złożeniu kwiatów, tu także odegrano wszystkie hymny narodowe poszczególnych państw.

Uroczystości zakończyła wieczorna Msza św., odprawiona w kościele parafialnym św. Marcina w Chambois w intencji ofiar wojny. Odprawiali ją ks. Jean-Pierre Brard, m.in. b. kapelan wojskowy „błękitnych hełmów” ONZ, a także polscy kapłani – ks. Infułat Stanisław Jeź, jeszcze jako Rektor PMK we Francji i jego następcę ks. Bogusław Brzyś. Warto dodać, że w tym kościele znajduje się pamiątkowa tablica, której tekst ułożył b. kapelan 1 Dywizji Pancernej ks. Alfons Stopa. Jest ona poświęcona pamięci żołnierzy 10 Brygady Dragonów I DP, którzy zginęli dla «za waszą i naszą wolność» 20 sierpnia 1944 roku w Chambois. Mszy św. towarzyszył poczet sztandarowy 11 Dywizji Pancernej z Żagania, liczne sztandary francuskie oraz dzierżony przez A. Serafina sztandar SPK.

Także następnego dnia, w niedzielę 23 sierpnia miała miejsce Msza św. celebrowana tym razem w kościele w Langannerie, nieopodal polskiego cmentarza wojennego. Eucharystię sprawowali ks. St. Jeź i ks. B. Brzyś. Modlono się m.in. za dusze żołnierzy spoczywających na polskim cmentarzu w Urville-Langannerie oraz za duszę śp. rtm. Stefana Zatuskiego, w 75 rocznicę jego śmierci. Po Mszy św. złożono na cmentarzu wieńce w imieniu wszystkich delegacji. Kwiaty położono także w Potigny, gdzie znajduje się tablica poświęcona wyzwolicielom miasta z 1 DP. Mer Potigny zaprosił na koniec gości na tradycyjną lampkę wina.

Za Zarząd Krajowy:
Hanna Talko, Florian Zatuski

Zaprasza na weekendy i wakacje

Polski ośrodek wakacyjny
położony na Opalowym Wybrzeżu obok Le Touquet Paris Plage

Atrakcyjne ceny, zniżki dla młodzieży,
dzieci do lat 3 za darmo!

Rezerwacja:
Stella Maris - 376 chemin Baillarquet - 62780 Stella-Plage
Tél. 03 21 94 73 65 - Fax : 03 21 94 63 55
contact@stellamaris-vacances.com - www.stellamaris-vacances.com

PSYCHOLOG-TERAPEUTA:
TEL. 01 45 88 58 60
udziela pomocy w przypadku:
problemów życiowych, depresji,
ciężkich chorób, żałoby...
Poradnictwo legalne

Luxsus - PRZEWOZ OSÓB I TOWARÓW DO
POLSKI - OLSZYNA, WROCŁAW, KATOWICE, KRAKÓW,
RZESZÓW. **TEL.: 06 62 75 50 06;**
01 42 38 63 20; (00 48 12) 284 12 50!

PORADNIA PSYCHOLOGICZNA
przy Parafii polskiej w Paryżu XVI
- 18, rue Claude Lorain
przyjmuje, bezpłatnie, w niedziele
o godz. 17.00.

Rozliczenia księgowe.
06 62 90 02 39

TRANSPORT - AUTOLAWETA
NA TERENIE CAŁEJ RANCJI.
- PRZEPROWADZKI, - WYWÓZ GRUZU
Tel. 06 30 40 49 49 (Jarek)

- NAPRAWA KOMPUTERÓW,
INSTALOWANIE PROGRAMÓW,
WYMIANA PODZESPOŁÓW.
T. 06 98 42 59 75

Pour immortaliser dans un film vos moments les plus précieux...

Mariage,
Baptême,
Communion,
Profession de Foi.

Save this date
Faire-part Vidéo
Suivi de Grossesse
Jusqu'à la naissance
de votre enfant

Realisé par un
Professionnel

La Réalisation du film
de votre événement

Réalisation - Prises de vue - Machinerie de cinéma (Steadicam, grue) - Montage

www.kocsvideomariage.com kocs.video@gmail.com Tel : 06 13 31 08 06

TRANSPORT:
- wywóz gruzu, - dowóz materiałów, - przeprowadzki.
Tel. 06 98 58 86 36

AL-ANON ALATEEN
Grupy rodzinne Al-Anon
Nadzieja dla krewnych
i przyjaciół alkoholików

Anonimowość jest podstawową zasadą Al-Anon. Czekamy na Ciebie!
Tel: 06 26 45 56 46

Al-Anon jest wspólnotą kobiet i mężczyzn, na życie których wpływa picie alkoholu członka rodziny lub bliskiej osoby. Krewni oraz przyjaciele mogą wiele uczynić, aby pomóc zarówno sobie jak i osobie mającej problem z alkoholem. **Spotkania odbywają się w każdy wtorek o godzinie 20** (w salce obok kościoła polskiego NMP w Paryżu - metro: Concorde)

Grupa Alateen spotyka się w drugi i ostatni wtorek każdego miesiąca o **godz. 20**

TŁUMACZENIA – KONSULTACJE PRAWNE

S. Bocianowski - dr Prawa Międzynarodowego
SPECJALISTA PRAWA POLSKIEGO
Ekspert Sądowy – Tłumacz Przysięgły
105 bis, Bd de Grenelle, 75015 Paryż
Tel/fax : 01 43 06 00 70, 06 17 98 60 20, e-mail: bocianowski@sfr.fr

Sprawy małżeńskie, administracyjne, emerytalne, spadkowe, nieruchomości itp. w Polsce i we Francji.

OFIARY NA TYDZIEŃ MIŁOSIĘDZIA

Szeląg Monika - Leforest -	10€
Tkaczyk Helena - Evin Malmaison -	25€
Zezula Czesław - Leforest -	20€

Ofiarodawcom składamy serdeczne „Bóg zapłać”

Dalsze ofiary prosimy przysyłać na adres: Mission Catholique Polonaise, 263 bis, rue St-Honore, 75001 Paris, wptacając na CCP 1268-75 N Paris

USŁUGI TRANSPORTOWE

- WYWÓZ GRUZU
- TRANSPORT MATERIAŁÓW
- PRZEPROWADZKI

KONTAKT:
06 25 42 75 12

E-MAIL:
ksochacki@ymail.com

GŁOS KATOLICKI UWAGA! Drobne ogłoszenia w G.K.: 1 €/słowo; przy powtórzeniach - od trzeciego razu - 0,7 €/słowo; ogłoszenia ekspresowe - we Wkładce G.K.: 6 € („szukam pracy” - 4 €); przy powtórzeniach - 50% ceny; - „usługi” - do 10 słów - 8 € (powtórzenia 5 €), do 20 słów - 12 € (powtórzenia 8 €). Ogłoszenia umieszczamy dodatkowo na stronie internetowej G.K. (www.glos-katolicki.eu) - dopłata wynosi -1 € na tydzień („usługi” - 2 €)! Reklamy (ceny w zależności od ilości powtórzeń i wielkości) - inf. i cennik w redakcji GK - 263 bis, rue Saint Honoré, 75001 Paris - II piętro: w godz. 9-12h30 i 15-18, od poniedziałku do piątku; tel. 01 55 35 32 28(31); 01 42 96 23 29; fax 01 55 35 32 29; e-mail: vkat@club-internet.fr

Niedroga francusko-polska firma pogrzebowa

POMPES FUNEBRES POLONIA ASSISTANCE INTERNATIONALE
przewożenie ciała do Polski • pogrzeby na terenie całej Francji 24/24
Koszty trumny (lub urny) i transport do Polski od 2200 € TTC

Tel. **02 31 85 23 66** – mówimy po polsku
(tłumaczenie i załatwianie formalności w urzędach)

Tel. **02 31 78 25 93** – mówimy po francusku

Fax **02 31 34 98 93** | e-mail: josefa.bazincourt@gmx.fr

1209p18

CENTRUM STOMATOLOGICZNE PRONY

91, rue de Prony 75017 PARIS
Linia metra nr. 3 stacja Pereire
RER C, stacja Pereire-Levallois

Akceptujemy CMU, AME.
Stawki wg. cennika Securite Sociale.
Stosujemy zasadę Tiers payant
(karta vitale).

☎ **01.44.29.79.89**
✉ info@cmdprony.fr

Współpracujemy z większością mutuelles.
Konsultacje : od Pn - do Pt - 9h00 - 20h00

Mówimy po polsku

1258p71

SPECJALISTA - GINEKOLOG - POŁOŻNIK**Dr J. Tomikowski**

4 bis, rue de Lyon, 75012 Paris, m°: Gare de Lyon; bus: 57, 20, 63, 65
tel. **01 40 34 13 18; 06 80 01 94 06;**
e-mail: dr.jerzytomikowski@orange.fr

- ECHOGRAFIA /USG/ PŁODOWE 1-SZY, 2-GI, 3-CI TRYMESTR CIĄŻY
- DIAGNOSTYKA PRENATALNA; - USG MACICY, JAJNIKÓW, JAJOWODÓW;
- BEZPŁODNOŚĆ; - PROWADZENIE CIĄŻY; - PROBLEMY OKRESU PRZEKWITANIA;
- KOLPOSCOPIA, WYKRYWANIE I PROFILAKTYKA NOWOTWORÓW DRÓG RODNYCH

1274p5

**AL-ANON
ALATEEN**

Grupy rodzinne Al-Anon
Nadzieja dla krewnych i przyjaciół alkoholików

AL-ANON – GRUPA „ŚWIATEŁKO”

jest wspólnotą kobiet i mężczyzn, na życie których wpływa picie
alkoholu **członka rodziny lub bliskiej osoby.**

Krewni oraz przyjaciele mogą wiele uczynić, aby pomóc zarówno sobie, jak i osobie mającej problem z alkoholem. Jeśli masz kochaną osobę, której picie powoduje poważne problemy, będziesz serdecznie witany na naszych spotkaniach. Nie mamy powiązań z żadnym wyznaniem wiary, nie mamy żadnych zobowiązań prawnych, składek ani wpisowego. Dziełimy się wzajemnie naszym doświadczeniem, siłą i nadzieją. Twój postępek może się dokonać według twojego własnego sposobu i tobie właściwego tempa. My tylko zachęcamy, abys wziął udział w naszej wspólnej sprawie.

Spotkania odbywają się **W KAŻDY CZWARTEK o godz. 20⁰⁰**
w salce obok kościoła polskiego św. Genowefy 18 rue Claude Lorrain, 75016
Paris (M° Exelmans) **ANONIMOWOŚĆ JEST PODSTAWOWĄ ZASADĄ AL-ANON**

Bilety autokarowe i samolotowe

Janosik SINDBAD

Paryż: 252, rue Rivoli - 2, rue Mondovi
tel. 01 44 69 30 80, 01 40 20 00 80.

Wyjazdy 7 razy w tygodniu.

Z Paryża (12⁴⁵), Reims (14⁴⁵), Metz (17⁰⁰)

do: Polski Południowej i Centralnej;

16⁰⁰ - z Paryża do innych miejscowości, w sumie 145 miast.

Czynne 7 dni w tygodniu - przesyłki i paczki do Polski

Masz problem z picciem?**Może Anonimowi Alkoholicy pomogą!**

Wykaz mitingów AA w Paryżu:

Niedziele godz. 17.00: 3, rue Rampal (kod: 9172), 75019
Paris, M° Belleville/;

Wtorki godz. 19.30: 18, rue Claude Lorrain; 75016 Paris,
M° Exelmans/;

Środy godz. 19.30: 20, rue Legendre (2 piętro), 75017
Paris, M° Villiers/;

Czwartki godz. 19.30, 11, Ville St-Jacques (kod: 0911),
75014 Paris, M° Saint-Jacques.

ZAPISY DO POLSKIEJ SZKOŁY „QUO VADIS” W PARYŻU XVII

Polska Szkoła „QUO VADIS”, istniejąca od 10 lat przy
Parafii Miłosierdzia Bożego w 17 dzielnicy Paryża (20, rue
Legendre - Domu Kombatanta), prowadzi zapisy dzieci na
zajęcia w środy i w soboty (poranne, popołudniowe lub całod-
zienne) w roku szkolnym 2015/2016.

Przyjmujemy dzieci do zerówek, klas 1-6, grup przedszkol-
nych (od 4 roku życia) i młodzieżowych. Proponujemy też lekcje
dla dzieci słabo mówiących po polsku.

Informacje i zapisy: T. 06 25 74 75 57.

A.F.P.C. - Association Franco-Polonoise de Chelles (Loi 1901 - N° W771012344)

Szkoła Polska w Chelles

proponuje naukę języka polskiego w roku szkolnym 2015/2016 - Dla dzieci w wieku od 7 do 13 lat.

Adres: Espace Jean Moulin - place Jean Moulin, 77500 Chelles. Kontakt: tel. 07 83 93 87 08; e-mail: afpcassociation@gmail.com

**GŁOS
KATOLICKI**
VOIX CATHOLIQUE

Tygodnik polski za granicą
(Hebdomadaire de l'emigration polonoise)

N° 37 (2607): 25. 10. 2015

Commission paritaire N°: 0520 G 86630;

ISSN: 1279-953X

Cena (Prix au n°): 1,55 €

Wydawca (Editeur): Polska Misja Katolicka we Francji (La Mission Catholique Polonoise en France) - tél. 01 55 35 32 32

Adres (Adresse): 263 bis, rue Saint-Honoré, 75001 Paris. Tél.: 01 55 35 32 28; 01 55 35 32 31; fax 01 55 35 32 29.

E-mail: vkcat@club-internet.fr, vkcat@sfr.fr | www.glos-katolicki.eu

CCP 12 777 08 U Paris; CCP 19 180 05 U Paris.

Dyrektor Publikacji (Directeur de la Publication): Ks. Bogdan Brzyś - Recteur mcp.

Redaktor (Rédacteur): Paweł Osikowski; Zespół (Rédaction): ks. Tomasz Sokół.

Druk (Imprimerie): INDICA - 2, rue du 19 mars 1962 - 28630 Le Coudray; tel. 02 37 88 18 81.

Abonnement (Abonnement): 1 rok (1 an) - 56,60 €; pół roku (6 mois): 30,30 €.

Redakcja nie zwraca materiałów nie zamówionych, zastrzega sobie prawo dokonywania skrótów i nie odpowiada za treść ogłoszeń.

Numer złożony do druku (soumis à l'impression): 14.10.2015

Inf. o prenumeracie na str. 3

Association Pomost-Passerelle
AIDE AUX POLONAIS VIVANT DANS L'IMMIGRATION

Biuro Socjalne

Stowarzyszenia Pomost-Passerelle prowadzi Biuro socjalne, znajdujące się w pomieszczeniach Parafii Wniebowzięcia NMP w Paryżu, przy Polskiej Misji Katolickiej, 263 bis, rue Saint Honoré.

Biuro czynne jest w czwartki, w godzinach od 9.00 do 13.00.

Jego celem jest pomoc w uregulowaniu sytuacji prawnej, rodzinnej i bytowej oraz reintegracja społeczna zgłaszających się osób. Udzielana pomoc skierowana jest do osób, które znalazły się w ciężkiej sytuacji życiowej na emigracji, głównie bezdomnych oraz uzależnionych. □

TRWAM PROGRAM

26 października - 1 listopada 2015

PONIEDZIAŁEK 26 PAŹDZIERNIKA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Wieś to też Polska 9²⁵ Słowo Życia 9³⁰ Vatican Magazine 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Rozmowy niedokończone 11³⁰ Felieton 11⁴⁰ Po cóż są nam święci? – dokument 11⁵⁰ Retrospekcja 11⁵⁵ Święty na każdy dzień 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Sól ziemi 13²⁰ Koncert życzeń 14¹⁰ Dokument 14⁵⁵ Dokument 15⁵⁰ Pytasz i wiesz 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Sanktuaria polskie 16³⁰ Tydzień z Ziemi Świętej 16⁵⁰ Reportaż 17²⁰ Święty na każdy dzień 17³⁰ Spotkanie Rodziny RM 19³⁰ Jezus – serial 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski Punkt Widzenia

WTOREK 27 PAŹDZIERNIKA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski Punkt Widzenia 8³⁵ Słowo Życia 8⁴⁰ Reportaż 9¹⁰ Reportaż 9³⁵ Reportaż 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Jak My to widzimy 10⁴⁵ Tydzień z Ziemi Świętej 11⁰⁵ Mocni w wierze 11³⁵ Felieton 11⁴⁵ Przypowieści Jezusa – dokument 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Rdza – film 13⁵⁵ Święty na każdy dzień 14⁰⁰ Dokonać niemożliwego – film 15⁴⁰ Reportaż 15⁵⁰ Pytasz i wiesz 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Dokument 16⁴⁰ Aktualności WSKSiM 16⁴⁵ Św. Franciszek i Klara – dokument 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedokończone 19²⁵ Święty na każdy dzień 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski Punkt Widzenia

ŚRODA 28 PAŹDZIERNIKA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski Punkt Widzenia 8⁴⁰ Słowo Życia 8⁴⁵ Dla dzieci 9⁰⁰ Dokument 9³⁰ Aktualności WSKSiM 9³⁵ Sanktuaria polskie 9⁵⁵ Święty na każdy dzień 10⁰⁰

Audiencja Generalna 11¹⁰ Program edukacyjny 11²⁰ Święty na każdy dzień 11²⁵ Felieton 11³⁵ Reportaż 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Dialogi w Katedrze 14⁰⁵ Bieg życia – film 15⁵⁰ Pytasz i wiesz 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Na zdrowie 16³⁰ Reportaż 17⁰⁰ Reportaż 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedokończone 19²⁵ Święty na każdy dzień 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski Punkt Widzenia

CZWARTEK 29 PAŹDZIERNIKA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski Punkt Widzenia 8⁴⁰ Słowo Życia 8⁴⁵ Dla dzieci 9⁰⁰ Na zdrowie 9²⁵ Święty na każdy dzień 9³⁰ Reportaż 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Rozmowy niedokończone 11²⁵ Felieton 11³⁵ Dokument 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Reportaż 13²⁰ Św. Paweł w Grecji – dokument 14⁰⁰ Film 15⁵⁰ Pytasz i wiesz 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Program rozrywkowy 16³⁵ Naprotechnologia 16⁵⁵ Dokument 17¹⁵ Dokument 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedokończone 19²⁵ Przegląd Niedzieli 19³⁰ Kolumb – film 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski Punkt Widzenia

PIĄTEK 30 PAŹDZIERNIKA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski Punkt Widzenia 8⁴⁰ Kolumb – film 9¹⁰ Program rozrywkowy 9³⁵ Święty na każdy dzień 9⁴⁵ Duc in altum 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Rozmowy niedokończone 11²⁵ Felieton 11³⁵ Słowo Życia 11⁴⁰ Dokument 11⁵⁵ Święty na każdy dzień 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Tylko chmury poruszają gwiazdy – film 13⁵⁵ Święty na każdy dzień 14⁰⁰ Dokument 14⁵⁵ Słowo

Życia 15⁰⁰ Koronka do Bożego Miłosierdzia 15²⁰ Mocni w wierze 15⁵⁰ Pytasz i wiesz 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Siódmy sakrament 16³⁵ Dokument 17⁰⁰ Na tropie 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Westerplatte Młodych 18⁵⁵ Przegląd Niedzieli 19⁰⁰ Warto zauważyć 19³⁰ Dla dzieci 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski Punkt Widzenia

SOBOTA 31 PAŹDZIERNIKA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Westerplatte Młodych 8⁵⁵ Słowo Życia 9⁰⁰ Dokument 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Felieton 10³⁰ Święty na każdy dzień 10³⁵ Polski Punkt Widzenia 11⁰⁰ Dla dzieci 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Warto zauważyć 12⁵⁰ Na tropie 13²⁰ Siódmy sakrament 13⁴⁵ Święty na każdy dzień 13⁵⁰ Dokument 14⁰⁰ Król Dawid – serial 15⁰⁰ Reportaż 15²⁵ Święty na każdy dzień 15³⁰ Podróż do domu Ojca 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ W Naszej Rodzinie 17⁰⁰ Z PE 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedokończone 19²⁵ Przegląd Niedzieli 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski Punkt Widzenia

NIEDZIELA 1 LISTOPADA

8⁰⁰ Słowo Życia 8⁰⁵ Koncert – Wierzę w Świętych Obcowanie 9³⁰ Msza Święta 10³⁰ Przegląd Niedzieli 10³⁵ Święty na każdy dzień 10⁴⁰ Reportaż 11⁰⁰ Jakby w zwierciadle – dokument 12⁰⁰ Anioł Pański 12²⁰ Światta nadziei – dokument 13³⁰ Sól ziemi 14³⁰ Wyznanie – film 16⁰⁰ Msza Święta 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Koncert 19⁰⁵ Czyściec – reportaż 19³⁵ Dla dzieci 20⁰⁰ Litania Miast 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Vatican Magazine. □

TV Trwam: ul. Św. Józefa 23/35; 87-100 Toruń

POLVOD

TYLKO POLSKIE FILMY

Legalnie i bezpłatnie na www.polvod.pl

UBEZPIECZENIA PO POLSKU

Grażyna Lubicz Fernandes

SwissLife

tel. 01 39 64 38 36; 06 73 47 94 20 • fax: 01 34 17 43 51 e-mail: grazyna.fernandes.ag@swisslife.fr

BP 27 - 14, Résidence du Lac – 95880 Enghien Les Bains (północne przedmieście Paryża).

KOMPLETNA OBSŁUGA KLIENTA PO POLSKU

Numer pośrednika ubezpieczeń: 07 007 704, w rejestrze ORIAS – www.orias.fr; Instancja kontroli ACP

TVP
POLONIA

PROGRAM TV

26 października – 1 listopada 2015

PONIEDZIAŁEK 26 PAŹDZIERNIKA

7⁰⁵ Regiony z Historią – dokument 7²⁵ Magiczne drzewo – serial 8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 10⁵⁵ Polonia w Komie 11⁰⁵ Tańczący z naturą 11³⁵ Kulturalni PL – magazyn 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Barwy szczęścia – serial 13²⁵ Ranczo – serial 14²⁵ Ciężkie czasy – spektakl teatralny 15⁴⁵ Retroteyada 16²⁵ Wszystko o Kulturze – magazyn 16⁵⁵ Rezydencja – telenowela 17²⁰ Polonia w Komie 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Sztuka życia – magazyn 18²⁵ Naszaarmia.pl – magazyn 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Regiony z Historią – dokument 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20²⁵ Sport 20³⁵ Pogoda 20⁵⁰ Cisza nad rozlewiskiem – serial 21⁵⁰ Polonia w Komie 22⁰⁵ Polonia 24 22³⁵ Halo Polonia – magazyn 23⁴⁰ Tomasz Lis na żywo 0⁴⁵ Rezydencja – telenowela 1¹⁵ Magiczne drzewo – serial 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

WTOREK 27 PAŹDZIERNIKA

8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 10⁵⁵ Polonia w Komie 11⁰⁵ Polonia 24 11³⁵ Halo Polonia – magazyn 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Barwy szczęścia – serial 13²⁵ Strażacy – serial 14²⁰ Tomasz Lis na żywo 15¹⁵ Zapiski Łążęgi – felieton 15²⁵ Astronarium – magazyn 16⁰⁰ Hala odlotów 16⁵⁵ Rezydencja – telenowela 17²⁰ Polonia w Komie 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁰ Polska z Miodkiem – felieton 17⁵³ Nożem i widelcem – magazyn 18⁰⁵ Alchemia zdrowia i urody – magazyn 18²⁰ Reporter Polski – magazyn 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Informacje kulturalne 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20²⁵ Sport 20³⁵ Pogoda 20⁵⁰ Ojciec Mateusz – serial 21⁴⁰ Polska z Miodkiem – felieton 21⁵⁰ Polonia w Komie 22⁰⁵ Polonia 24 22³⁵ Halo Polonia – magazyn 23⁴⁰ Delegat – dokument 0⁴⁵ Rezydencja – telenowela 1¹⁵ Żegnaj Rockefeller – serial 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

ŚRODA 28 PAŹDZIERNIKA

7⁰⁰ Jan Hus w 600 rocznicę śmierci – reportaż 7²⁵ Znak Orta – serial 8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 10⁵⁵ Polonia w Komie 11⁰⁵ Polonia 24 11³⁵ Halo Polonia – magazyn 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Barwy szczęścia – serial 13²⁵ Cisza nad rozlewiskiem – serial 14²⁵ Delegat – dokument 15³⁰ Jak to działa – magazyn 16⁰⁰ Tygodnik Kulturalny 16⁵⁵ Rezydencja

– telenowela 17²⁰ Polonia w Komie 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Okrasa łamie przepisy – magazyn 18²⁵ Studio Wschód 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Wilnoteka – magazyn 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20³⁰ Sport 20⁴⁰ Pogoda 20⁵⁰ Egzamin z życia – serial 21⁵⁰ Polonia w Komie 22⁰⁵ Polonia 24 22³⁵ Halo Polonia – magazyn 23⁴⁰ Po prostu 0²⁵ Uczymy rozumieć świat – reportaż 0⁴⁵ Rezydencja – telenowela 1¹⁵ Znak Orta – serial 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

CZWARTEK 29 PAŹDZIERNIKA

7⁰⁵ Flesz historii – reportaż 7²⁵ Gwiazdny Pirat – serial 8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 10⁵⁵ Polonia w Komie 11⁰⁵ Polonia 24 11³⁵ Halo Polonia – magazyn 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Barwy szczęścia – serial 13²⁵ M jak miłość – serial 14²⁰ Egzamin z życia – serial 15¹⁵ Wilnoteka – magazyn 15³⁵ Po prostu 16²⁰ Uczymy rozumieć świat – reportaż 16³⁵ Ex Libris – magazyn 16⁵⁵ Rezydencja – telenowela 17²⁰ Polonia w Komie 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁰ Polska z Miodkiem – felieton 17⁵⁵ Maktowicz w podróży – magazyn 18²⁵ Saga rodów – magazyn 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Informacje kulturalne 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20²⁵ Sport 20⁴⁰ Pogoda 20⁵⁵ Uwiktani – serial 21⁵⁰ Polonia w Komie 22⁰⁵ Polonia 24 22³⁵ Halo Polonia – magazyn 23⁴⁰ Pitbull – serial 0³⁰ Polska z Miodkiem – felieton 0⁴⁵ Rezydencja – telenowela 1¹⁵ Gwiazdny Pirat – serial 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

PIĄTEK 30 PAŹDZIERNIKA

7⁰⁰ Bal debutantów z różą w tle – reportaż 7³⁰ Bajki Pana Bałagana – serial 8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 10⁵⁵ Polonia w Komie 11⁰⁵ Polonia 24 11³⁵ Halo Polonia – magazyn 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Na sygnale – serial 13²⁵ M jak miłość – serial 14²⁵ Uwiktani – serial 15²⁰ Lato Zet i Dwójki 2015 16¹⁵ Rozmowy poszczególnie 16⁵⁵ Załoga Eko – magazyn 17²⁰ Polonia w Komie 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Program rozrywkowy 18³⁰ Bal debutantów z różą w tle – reportaż 18⁵⁵ Na sygnale – serial 19²⁵ Cafe Historia – publicystyka 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20³⁰ Sport 20⁴⁰ Pogoda 20⁵⁰ Na dobre i na złe – serial 21⁵⁰ Polonia w Komie 22⁰⁵ Polonia 24 22³⁵ Halo Polonia – magazyn 23⁴⁰ Zbrodniarz który ukradł zbrodnię – film

1¹⁵ Bajki Pana Bałagana – serial 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

SOBOTA 31 PAŹDZIERNIKA

8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 11²⁰ Polonia 24 11⁵⁰ Halo Polonia – magazyn 12⁵⁰ Pamiętaj o mnie – koncert życzeń 13¹⁰ Ojciec Mateusz – serial 14⁰⁰ Na dobre i na złe – serial 15⁰⁰ Stońce i cień – dokument 16⁰⁰ Kulturalni PL – magazyn 17⁰⁰ Słownik polsko@polski 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ M jak miłość – serial 18⁵⁰ Program rozrywkowy 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20²⁵ Sport 20³⁰ Pogoda 20⁴⁵ Strażacy – serial 21⁴⁰ Pamiętaj o mnie – koncert życzeń 22⁰⁵ Człowiek z żelaza – dramat 0³⁵ Szlakiem miejsc niezwykłych – reportaż 0⁵⁰ M jak miłość – serial 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

NIEDZIELA 1 LISTOPADA

7¹⁰ Smaki polskie – magazyn 7³⁰ Program rozrywkowy 8²⁰ Wspomnienie – Zostawili swój ślad 8²⁵ Polska z Miodkiem – felieton 8³⁵ Astronarium – magazyn 9⁰⁵ Załoga Eko – magazyn 9³⁵ Ziarno – magazyn 10⁰⁵ Doktor Murek – serial 11²⁰ Pamiętaj o mnie – koncert życzeń 11³⁵ Las Story – reportaż 11⁵⁵ Między ziemią a niebem – magazyn 12⁰⁰ Anioł Pański 12¹⁰ Między ziemią a niebem – magazyn 12³⁵ Wspomnienie – Zostawili swój ślad 12⁴⁰ Pod Tatrami – reportaż 12⁵⁰ Czekamy na Świątowe Dni Młodości 13⁰⁰ Msza Święta 14⁴⁰ Program rozrywkowy 15³⁵ Wspomnienie – Zostawili swój ślad 15⁴⁵ Okrasa łamie przepisy – magazyn 16¹⁵ Wspomnienie – Zostawili swój ślad 16²⁵ Zauroczeni Szymanowskim – reportaż 16⁵⁵ Tańczący z naturą – dokument 17²⁵ Polska z Miodkiem – felieton 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ M jak miłość – serial 18⁵⁰ Racja stanu 19²⁵ Notacje – dokument 19³⁵ Wspomnienie – Zostawili swój ślad 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20²⁵ Sport 20³⁵ Pogoda 20⁴⁵ Ranczo – serial 21³⁰ Wspomnienie – Zostawili swój ślad 21⁴⁰ Kordian – spektakl teatralny 23¹⁰ Wspomnienie – Zostawili swój ślad 23¹⁵ Pod Tatrami – reportaż 23²⁵ Wspomnienie – Zostawili swój ślad 23³⁵ Pamiętaj o mnie – koncert życzeń 23⁵⁵ Racja stanu 0²⁵ Notacje – dokument 0³⁵ Wspomnienie – Zostawili swój ślad 0⁴⁰ Polska z Miodkiem – felieton 0⁵⁰ M jak miłość – serial 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości. □

Święty Jan Paweł II

z pomnika przed paryską Katedrą (odsłoniętego 25 października 2014 r.)

fol. T. Różycki

G.S. Distribution

Polska internetowa hurtownia materiałów elektrycznych we Francji

web: www.gsd-elec.fr

tel. 06 40 72 66 41; e-mail: contact@gsd-elec.fr; **MÓWIMY PO POLSKU!**

szybka realizacja zamówień: do 24h; dostawa gratis od 250€

lub odbiór osobisty z magazynów w Pantin (93) lub w Méru (60)

zniżki aż do - 60%

Disjoncteur Hager
Prix TTC 7,00€

Ampoule B2
Prix TTC 0,90€

Prise 2P+Tb
Prix TTC 2,48€